

NAAR SCHOOL!

waar elk kind welkom is

Nº 27 | MEI 2021

EEN BEETJE RISICO
is leerzaam voor kinderen

Zeven schoolleiders wisselen van school:
'GOUDEN GREEP'

ICT-systeem plat...wat dan?
Alles over cybersecurity

'Leergang Onderwijsfinanciën'
is als formeel aanbod opgenomen
in het Schoolleidersregister PO

De nieuwe
cursusdata
voor
2021-2022

2021-2022

Professionalisering financieel
schoolmanagement PO/VO/BVE

Bezuinigingen, onderwijsvernieuwingen en horizontale verantwoording stellen nieuwe eisen aan de schoolleiding. Om bestuurders, schoolleiding en beleidsmedewerkers een handreiking te geven bij het vormgeven van het financieel management organiseert Comeet de leergang onderwijsfinanciën.

Module 1: Elementaire financiële kennis

2021 dinsdag 18 en woensdag 19 mei in Eindhoven: BCN Eindhoven
2021 dinsdag 9 en woensdag 10 november in Utrecht: BCN Utrecht CS
2021 donderdag 25 en vrijdag 26 november in Zwolle: BCN Zwolle
2022 dinsdag 25 en woensdag 26 januari in Eindhoven: BCN Eindhoven

Module 2: Verbreding financiële kennis

2021 donderdag 27 en vrijdag 28 mei in Zwolle: Bilderberg Grand Hotel Wientjes
2021 dinsdag 8 en woensdag 9 juni in Eindhoven: BCN Eindhoven
2021 dinsdag 30 november en woensdag 1 december in Utrecht: BCN Utrecht CS
2022 donderdag 20 en vrijdag 21 januari in Zwolle: Bilderberg Grand Hotel Wientjes
2022 donderdag 17 en vrijdag 18 maart in Eindhoven: BCN Eindhoven

Module 3: Verdiepingscursus financiële kennis

2021 dinsdag 1 en woensdag 2 juni in Utrecht: BCN Utrecht CS
2021 dinsdag 7 en woensdag 8 september in Zwolle: Bilderberg Grand Hotel Wientjes
2021 donderdag 23 en vrijdag 24 september in Eindhoven: BCN Eindhoven
2022 donderdag 27 en vrijdag 28 januari in Utrecht: BCN Utrecht CS
2022 dinsdag 15 en woensdag 16 maart in Zwolle: Bilderberg Grand Hotel Wientjes
2022 dinsdag 5 april en woensdag 6 april in Eindhoven: BCN Eindhoven

Module 4: Analyse financiële documenten eigen onderwijsorganisatie

2021 donderdag 16 en vrijdag 17 september in Utrecht: BCN Utrecht CS
2021 dinsdag 28 en woensdag 29 september in Zwolle: Bilderberg Grand Hotel Wientjes
2021 donderdag 7 en vrijdag 8 oktober in Eindhoven: BCN Eindhoven
2022 dinsdag 22 en woensdag 23 maart in Utrecht: BCN Utrecht CS
2022 donderdag 7 en vrijdag 8 april in Zwolle: Bilderberg Grand Hotel Wientjes
2022 donderdag 22 en vrijdag 23 september in Eindhoven: BCN Eindhoven

Leergang Onderwijsfinanciën voor (g)mr leden

Module 1 2021 donderdag 18 en vrijdag 19 november in Utrecht: BCN Utrecht CS
Module 2 2022 dinsdag 1 en woensdag 2 februari in Utrecht: BCN Utrecht CS

De kosten van deelname aan deze tweedaagse modules zijn per module € 675
(**module 4:** € 710) inclusief lesmaterialen, koffie/thee en lunch. Alle bedragen zijn exclusief btw.

1 daagse opfriscursus Leergang Onderwijsfinanciën

2022 vrijdag 18 maart in Utrecht: BCN Utrecht CS

De locaties Utrecht, Zwolle en Eindhoven liggen nabij het Centraal NS Station.

www.comeet.nl

The logo for Comeet, featuring the word 'comeet' in a stylized blue font with a signal icon above the 'e's.

De kosten van deelname aan deze eendaagse module is € 380,00 excl. BTW inclusief lesmaterialen, koffie/thee en lunch.

Voor nadere informatie over deze cursussen verwijzen wij u naar onze website: www.comeet.nl

Direct inschrijven:

op www.comeet.nl of stuur een e-mail naar secretariaat@comeet.nl of telefonisch via 010-2424200
Zwolsseweg 27, 2994 LB Barendrecht T: 010-2424200 E: secretariaat@comeet.nl

WIJ GAAN NAAR SCHOOL!

Bekircar, Iman en Sulimar

Bekircar, Iman en Sulimar (van links naar rechts) zitten in groep 8 van obs De Egelantier in Soest. Ze hebben met hun klas een oorlogsmonument in Soesterberg geadopteerd.

Sulimar (12) 'Er zijn hier heel veel mensen doodgeschoten, alleen maar omdat ze voor hun mening uitkwamen. Heel heftig. Maar wel superfijn dat wij daar als klas nu iets in kunnen betekenen.

Iman (12) Ik ben echt blij dat ik in Nederland woon. Mijn moeder komt uit Rusland en daar was oorlog. Haar verhalen kende ik al wel. Ze zijn gevlucht. Dus zij weet hoe anders het kan gaan.

Bekircar (12) Gelukkig hebben we in Nederland vrijheid van meningsuiting. Op een openbare school vinden ze dat ook echt heel belangrijk. Iedereen is hier op school welkom, wat je achtergrond ook is, dat maakt helemaal niet uit.

Colofon

Naar School! is een uitgave van VOS/ABB, de vereniging van openbare en algemeen toegankelijke scholen. (www.vosabb.nl).

Het magazine verschijnt 5 x per jaar.
Nr27, mei 2021

Redactie-adres:

VOS/ABB, postbus 162,
3440 AD Woerden,
welkom@vosabb.nl,
0348-405200.

Hoofd- en eindredactie:

Lucy Beker

Aan dit nummer werkten mee: Hafida Amziab, Martin van den Bogaerd, Karin van Breugel, Céline Haket-Adriaansen, Rolf Hensel, Paul van der Klei, Sanne van der Most, Rob Oostwegel, José van Snek, Leonie Spaan-Spruijt, Lukas Spee, Hans Teegelbeckers.

Foto omslag en pagina 3:

Sanne van der Most

Drukwerk: Control Media, Etten-Leur

Vormgeving:

Caro Grafico Grafisch Ontwerp, Culemborg

Abonnementen: Leden van VOS/ABB ontvangen automatisch één gratis abonnement op Naar School!. Dit geldt voor schoolbesturen én hun scholen. Bovenschoolse directies kunnen op aanvraag ook één gratis abonnement ontvangen. Voor meer informatie: www.vosabb.nl/abonnementen
Niet-leden kunnen een abonnement nemen voor € 29,50 per jaar (tarief 2021). Abonneren kan door een mailtje te sturen aan welkom@vosabb.nl.

Advertenties: Onderwijsmedia Utrecht, contactpersoon Ray Aronds, ray.aronds@onderwijsmedia.nl
030 - 210 23 86

Het volgende nummer verschijnt rond 29 juni 2021.

Beklemmend

Toegegeven: tot voor kort dacht ik dat cybercriminaliteit een ver-van-mijn-bed-show was. Ik weet al lang dat de virtuele wereld net als de echte wereld bestaat uit mooie en minder mooie gebieden, waaronder zelfs no-go-area's. Maar ik dacht óók: als je die no-go-area's ontwijkt en bedacht bent op phishingmailtjes en andere streken van cyberboeven, dan ben je best veilig achter je firewall. Tot dit nummer van *Naar School!*

Het hoofdartikel van Martin van den Bogaerd schetst een beklemmende realiteit. Het is een onrustbarend stuk over cybercriminaliteit, waar zelfs grote en goed georganiseerde instellingen het slachtoffer van worden. Het overkomt steeds vaker ook universiteiten en middelbare scholen. Vaak is de zwakste schakel een medewerker die iets over het hoofd ziet. Een virtuele inbraak en het ICT-systeem is gehackt en onbruikbaar geworden.

Gigantische gevolgen

De gevolgen kunnen gigantisch zijn. Soms ligt het systeem dagenlang plat en kan zelfs het (afstands)onderwijs niet meer doorgaan. Martin verhaalt over een VO-school die een week geen les kon geven. Daarnaast zijn de financiële gevolgen schrikbarend. Als er persoonsgegevens zijn gehackt, kan dat een hoge boete opleveren. Sterker nog: alleen al het te laat melden van een datalek bij de Autoriteit Persoonsgegevens is een zware overtreding. Eind maart kreeg Booking.com een boete van 475.000 euro opgelegd voor het te laat melden van een datalek waarbij de persoonsgegevens van 4000 klanten op straat kwamen te liggen. En soms krijgt de organisatie ook nog te maken met losgeld-eisen.

Scholen beschikken over veel persoonsgegevens en lopen alleen daarom al risico. Alle reden dus om de beveiliging van de scholen nog eens na te lopen. *Raam dicht, lichtje aan, deur op slot*, hoorden we vorig jaar tot vervelens toe in een campagne van de rijksoverheid. Daar kunnen we aan toevoegen: bewaak ook alle virtuele ingangen, zet ze op slot en maak medewerkers bewust van de cyberrisico's. Want schade van cybercriminaliteit kan nog veel groter zijn dan schade in de echte wereld. En dan heb ik het nog niet eens over reputatieschade.

Het artikel op pagina 12 tot en met 17 kan uw startpunt zijn

Lucy Beker
hoofdredacteur
redactie@vosabb.nl

Inhoud

10

- 10 Trots!**
Zeven schoolleiders van één schoolbestuur in Maastricht en omstreken wisselen van werkplek. En hun collega's bepaalden waar ze terechtkwamen.

- 12 Cybercriminaliteit**
En dan ligt het ICT-systeem ineens plat... door een virtuele inbraak. Op een school kan dit ernstige gevolgen hebben. Het is dus zaak de cybercriminelen buiten te houden.

- 18 Kernwaarden**
De kernwaarden geven het openbaar onderwijs een eigen gezicht', zegt bestuurder Albert Helder. Hij ziet veel mogelijkheden.

20

- 19 Videocampagne**
Video's over het verhaal van het openbaar onderwijs brengen de kernwaarden tot leven. Doet u mee aan de videocampagne *Wat is jouw verhaal?*

- 20 Leerzaam risico**
Met opgestapelde autobanden, losse planken en slingertouwen is het schoolplein van ods De Margriet in Rotterdam superspannend en avontuurlijk. Maar wat als er iets misgaat?

26

29

28

- 22 Kansengelijkheid**
De gemeente Utrecht begint met centraal aanmelden voor het primair onderwijs. Dit moet ouders en leerlingen eerlijkere kansen bieden.

- 24 Dyslexie**
Veel leerlingen met dyslexie gebruiken voorleessoftware. De Stichting Toegankelijke Informatie helpt scholen om de lesboeken daarvoor geschikt te maken. Een uitkomst, zeggen de gebruikers.

- 26 Ventilatie**
De SUVIS-regeling voor betere ventilatie in schoolgebouwen heeft lang niet overal het gewenste effect.

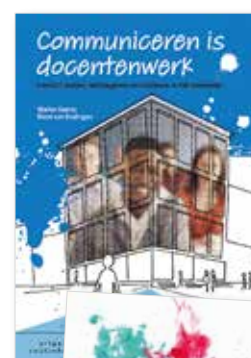
- 28 TOP-prijs**
Aanstormend talent krijgt op openbare scholengemeenschap De Waerdenborch in Holten en Goor een steuntje in de rug. De TOP-prijs wordt gefinancierd uit de ouderbijdrage.

- 29 Herdenking**
Openbare basisschool De Egelantier in Soest heeft een oorlogsmonument geadopteerd. De jaarlijkse herdenking daar doet de leerlingen wat.

- 30 Voordeel en gemak**
Besparen op energie met EBS, een professionele blik op uw communicatie en de gevolgen van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR).

Rubrieken

- 3 Wij gaan naar school**
Leerlingen van obs De Egelantier in Soest
- 6 School!Nieuws**
In het kort
- 9 Column**
Hans Teegelbeckers, directeur VOS/ABB
- 32 Hoe zit het nu precies?**
Antwoorden op veelgestelde vragen en twee juridische uitspraken uitgelicht
- 34 Nieuw in de boekenkast**
Relevante publicaties voor en over het onderwijs
- 35 Juridisch advies**
Meldcode kindermishandeling

Meer schade-uitkeringen bij schoolongelukken

Het gedeelte van de betaalde premie dat is uitgekeerd aan schade bij aansprakelijkheid en ongevallen op school steeg de afgelopen vijf jaar van 85 naar 97 procent.

Henri Damen, accountmanager onderwijs bij VOS/ABB's verzekeringspartner Aon, waarschuwt scholen om goed op te blijven letten wat er op en rond school gebeurt. 'De aansprakelijkheidsverzekering gaat in als een kind op school is aangekomen. Maar deze geldt ook als leerlingen onder schooltijd én onder toezicht naar een andere locatie gaan. Door daar extra op te letten, kun je een hoop ellende voorkomen'.

Veel scholen wachten volgens Damen ook te lang met het melden van schades bij de verzekering. 'Doe dat zo snel mogelijk', waarschuwt hij. 'Naarmate de tijd verstrijkt, wordt het steeds lastiger om het dossier rond te krijgen. Mensen switchen van functie en herinneringen vervagen. Je moet soms een aardige Sherlock Holmes zijn om het verhaal compleet te krijgen.'

FOTO: PIXABAY

'Meld sneller en doe geen toezeggingen'

Meer weten? Neem contact op met Henri Damen:
06-13817417, henri.damen@aon.nl.

Week van Openbare Scholen

In de Week van Openbare Scholen (22-26 maart) is de videocampagne *Wat is jouw verhaal?* gelanceerd.

Met de jaarlijkse campagneweek willen VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) samen

met de openbare scholen laten zien dat zij een ontmoetingsplaats zijn. Een plek waar verhalen samenkomen, waar kinderen en jongeren samen spelen en samen leren.

In de videocampagne *Wat is jouw verhaal?* vertellen verschillende mensen waarom zij trots zijn op het openbaar onderwijs. Dat doen onder anderen docent en televisiepresentator Karim Amghar, storyteller Pauline Seebregts en auteur Natascha van Weezel. Maar ook leerlingen, docenten, schoolleiders, een ouder en bestuurders delen hun verhaal.

Ga naar www.openbaaronderwijs.nu/videos en lees meer over de videocampagne op pagina 19 van dit nummer.

Reiskosten vergoed

Werkgevers mogen nog tot 1 juli aanstaande een vaste onbelaste reiskostenvergoeding uitkeren, ook als hun werknemers vanwege de coronamaatregelen (gedeeltelijk) thuiswerken. Dat meldt het ministerie van Financiën.

De maatregel voor de onbelaste vaste reiskostenvergoeding was in januari 2021 verlengd tot 1 april 2021. Het demissionaire kabinet heeft deze maatregel dus verlengd tot 1 juli 2021. Dit houdt in dat tot die datum de bestaande vaste reiskostenvergoedingen onbelast door de werkgever kunnen worden vergoed, ook al worden deze reiskosten als gevolg van het thuiswerken niet meer (volledig) gemaakt. Voorwaarde is dat deze vaste vergoedingen al voor 13 maart 2020 werden toegekend.

FOTO: PIXABAY

Goed controleren!

De Onderwijsjuristen van VOS/ABB adviseren met klem om de beschikking met betrekking tot de compensatie van de transitievergoeding altijd goed te controleren.

Het blijkt namelijk dat het UWV vaak ten onrechte geen rekening houdt met verschillende looncomponenten, zoals de vaste bijdrage levensloop, de vaste inkomensvergoeding, de nominale uitkering in het kader van de Dag van de Leraar en de eenmalige uitkering uit 2017.

Mr. Cécile van der Goot-Koenig van de Onderwijsjuristen diende namens een lid van VOS/ABB bezwaar in tegen een beschikking van het UWV. Met succes, want het UWV gaf toe dat het de compensatie inderdaad onjuist had berekend.

De Onderwijsjuristen kunnen u helpen: 0348-405250 (op werkdagen van 08.30 tot 12.30 uur), onderwijsjuristen@vosabb.nl.

Iedereen gezond

Het onderwijs is een van de partijen die de kans op een gezond leven voor alle bevolkingsgroepen kunnen vergroten. Dat meldt de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS) in het advies *Een eerlijke kans op gezond leven*.

De RVS signaleert dat de gezondheidskansen in Nederland ongelijk zijn verdeeld. 'Niet alleen in het aantal geleefde jaren, maar ook in de kwaliteit van ervaren gezondheid: daarin zit maar liefst 15 jaar verschil. Met als gevolg dat er hardnekkige gezondheidsachterstanden zijn tussen Nederlanders, die door de coronacrisis worden uitvergroot.'

Het onderwijs kan volgens de raad helpen om gezondheidsachterstanden terug te dringen. De RVS verwijst onder andere naar het project *Trendbreuk Zuid-Limburg*, waarvan *Gezonde Basisschool van de Toekomst* een deelproject is. Hierover stond in nummer 25 van dit magazine, dat in december 2020 uitkwam, het artikel *Investeren in een gezonde generatie*. Dat nummer is terug te lezen op www.vosabb.nl.

Digitale geletterdheid

Aan het curriculum van het primair en voortgezet onderwijs moet met spoed digitale geletterdheid worden toegevoegd, adviseert de Cyber Security Raad (CSR).

Het advies staat in het rapport *Integrale aanpak cyberweerbaarheid*, waarin de raad een alarmerend beeld schetst van de digitale veiligheid in Nederland. We moeten volgens de CSR 'de krachten bundelen en werken aan één cyberweerbaarheidsstrategie met een meerjarenprogramma zodat we (...) ons kunnen wapenen tegen cyberaanvallen'. In de volgende kabinetsperiode moet daar extra aandacht voor zijn en ook extra geld voor worden vrijgemaakt. De raad spreekt van een bedrag van 833 miljoen euro, bovenop de huidige uitgaven en budgetten voor cyberveiligheid.

Cyberveiligheid en onderwijs

Het primair en voortgezet onderwijs spelen volgens de CSR een belangrijke rol in het vergroten van de cyberveiligheid in ons land. Daarom zou digitale geletterdheid zo snel mogelijk tot het curriculum moeten gaan behoren. De raad koppelt dat advies los van de algemene curriculumherziening.

Op de pagina's 12 tot en met 17 staat een artikel over cybercriminaliteit, die ook steeds meer scholen treft.

Stimulerend toezicht

Het stimulerende toezicht door de Inspectie van het Onderwijs kan het beste worden afgeschaft. Als dat niet kan, moet de inspectie het in elk geval loskoppelen van de beoordeling van scholen. Dat staat in de bijdrage van VOS/ABB aan een advies van de Onderwijsraad.

De hoofdvraag van de Onderwijsraad is hoe het externe toezicht de kwaliteit van het onderwijs het beste kan borgen. Hierover is VOS/ABB kort: dat kan het externe toezicht niet. De bijdrage is een pleidooi voor 'slanker en slimmer' extern toezicht en voor versterking van de interne verbeteraanpak bij schoolbesturen.

De bijdrage staat bij het bericht *Stimulerend toezicht loskoppelen van inspectieoordeel* op www.vosabb.nl.

Niet intrappen!

Het komt geregeld voor dat mediabedrijfjes scholen benaderen met een aanbieding om te worden vermeld in bijvoorbeeld een gemeentegids of op een website. Trap daar niet in!

Deze aanbiedingen worden vaak verkocht onder het mom van betere vindbaarheid. VOS/ABB adviseert om daar nooit op in te gaan. U bent doorgaans veel geld kwijt, zit eraan vast en krijgt er een vermelding voor terug waar u niets aan heeft. Beruchte bedrijfjes zijn Dichtbij Media en Mediastad. Ook zijn er malafide aanbieders die zich voordoen als een ander bedrijf, bijvoorbeeld als Akse Media dat gemeentegidsen maakt. Vaak beweren ze voor de gemeente te werken, maar in werkelijkheid werken ze slechts voor hun eigen portemonnee.

Hang op, delete mail, onderteken niets!

Wordt u telefonisch benaderd? Hang op! Krijgt u een aanbieding per e-mail? Delete die mail onmiddellijk! Krijgt u een aanbieding per post? Gooi direct weg! Het is van belang dat u **nóóit** akkoord gaat met een aanbieding, omdat u dan een zakelijke transactie sluit waar u doorgaans niet meer onderuit kunt. Voor u het weet zit u eraan vast en moet u betalen. Let op: het gaat meestal om aanzienlijke termijnbedragen!

Informatie: Onderwijsjuristen, 0348-405250 (op werkdagen van 08.30 tot 12.30 uur), onderwijsjuristen@vosabb.nl.

Beste Onderwijsboek

Technisch lezen in een doorlopende lijn is verkozen tot het Beste Onderwijsboek van het Jaar 2020.

VOS/ABB besteedde vorig jaar in dit magazine uitgebreid aandacht aan dit boek van Marita Eskes.

Dit boek beschrijft op praktische wijze waarom goed technisch leesonderwijs van belang is, hoe het proces van technisch leren lezen verloopt en hoe hier in een doorlopende lijn in dagelijkse lessen op een professionele wijze vorm aan kan worden gegeven. Het boek is bedoeld voor leerkrachten, intern begeleiders, taal-/leescoördinatoren en schoolleiders in het basisonderwijs. De verkiezing Beste Onderwijsboek van het Jaar is een initiatief van de Landelijke Beroepsgroep Begeleiders Onderwijs (LBBO).

Rendement leesles

In oktober 2020 publiceerde VOS/ABB in magazine nr 24 het artikel *Rendement leesles kan omhoog*. Hierin komt auteur Marita Eskes aan het woord, samen met leerkrachten van verschillende openbare basisscholen in Dordrecht die zich door haar adviezen lieten inspireren voor beter leesonderwijs.

Wereldburger worden

Stichting BOOR voor openbaar onderwijs in Rotterdam, het Centrum voor Vormingsonderwijs en VOS/ABB gaan samen het programma *Wereldburger worden* opzetten.

Volgens bestuurder Renata Voss van BOOR is de superdiverse stad Rotterdam de plek bij uitstek om met dit programma te starten. 'Bij BOOR vinden we het belangrijk dat onze leerlingen kennismaken met verschillende opvattingen en overtuigingen, en leren open te staan voor de ander en de ander te begrijpen.' Dat beaamt directeur Hans Teegelbeckers van VOS/ABB. 'Kinderen moeten alle ruimte krijgen om te kiezen wie zij zijn, en met dit programma worden zij geholpen om een goed geïnformeerde keuze te maken. Het is fantastisch dat Rotterdam daar een voorloper in wil zijn.'

Bestuursvoorzitter Bert Koopmanschap van het Centrum voor Vormingsonderwijs vult aan: 'Straks staat er een team van vakleerkrachten klaar voor de scholen. Zo ontmoeten kinderen het brede palet aan levensbeschouwingen dat de wereld rijk is.'

Het programma start met ingang van volgend schooljaar op vijf basisscholen van BOOR en wordt de komende jaren steeds verder uitgebreid.

Nieuwsbrief kernwaarden

Heeft u al een abonnement op de e-mailniewsbrief over de kernwaarden van het openbaar onderwijs?

In deze nieuwsbrieven komen ideeën, lesmaterialen en andere inspiratie die openbare scholen in de praktijk kunnen gebruiken om hun kernwaarden beter voor het voetlicht te brengen. Daarvoor kunt ook naar de website www.openbaaronderwijs.nu. De kernwaarden van het openbaar onderwijs – gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting – bieden richting bij het maken van keuzes over onderwijs, samenwerking en hoe we in de openbare school met elkaar omgaan.

Aanmelden kan via: www.openbaaronderwijs.nu/aanmelden-nieuwsbrief

gelijkwaardigheid

vrijheid

ontmoeting

De ontwikkelingen van de laatste tijd maken weer eens duidelijk dat de beste stuurder aan wal staan. De Inspectie van het Onderwijs kwam vorige maand met *De Staat van het Onderwijs 2021* en net daarvoor met peilingen over rekenen en wiskunde en schrijfvaardigheid.

HANS TEEGELBECKERS
directeur VOS/ABB

Laat u niet gek maken...

De Onderwijsraad dropte een advies met de betekenisvolle titel *Tijd voor focus*. Laten we vooral ook niet de berichtgeving van OCW - ons 'nationale schoolbestuur' - over het Nationaal Programma Onderwijs vergeten.

De Onderwijsraad kwam ook nog met het advies *Later selecteren, meer differentiëren*. Daarin staat dat kinderen in het huidige systeem onvoldoende kans krijgen op onderwijs dat recht doet aan hun capaciteiten en ontwikkeling. De raad adviseert selectie uit te stellen tot na de eerste drie leerjaren in het voortgezet onderwijs. Zo zouden alle leerlingen de kans, tijd en gelegenheid krijgen zich te ontwikkelen en te ontdekken welk onderwijs het beste bij hen past.

Nog midden in coronacrisis

De rapportages, adviezen, brieven en scans vliegen ons om de oren, terwijl u als bestuurder, directeur of leraar nog midden in de coronacrisis zit. Sinds vorige maand kunnen we in het onderwijs weliswaar coronasneltesten gebruiken, met de bedoeling besmettingen sneller te ontdekken. Maar het zijn nog steeds zware tijden, waarin we alles doen om er het beste van te maken. En dat terwijl de meeste mensen in het onderwijs nog niet zijn gevaccineerd, ondanks hun werk in de frontlinie.

De professionals samen aan het roer!

Volgens mij is de tijd van lijdzaam toezien voorbij. We moeten de regie weer in eigen hand nemen. Wie heeft het beste zicht op wat er nodig is om goed onderwijs te kunnen verzorgen? Dat is echt niet het kabinet, de Tweede Kamer of het ministerie, maar dat bent u! De bestuurder, de directeur en de leraar die in de school het beste doet voor de leerlingen. Laten wij in het onderwijs met elkaar en in samenwerking met ouders inhoud gaan geven aan wat kinderen echt nodig hebben om in de maatschappij goed te kunnen functioneren. Voor nu en voor later.

Van wantrouwen naar vertrouwen

Het is tijd ons te bezinnen op vragen als Waartoe dient het onderwijs? en Van wie is het onderwijs? Laat u niet gek maken door wat er uit Den Haag op de scholen neerdwarrelt, maar geef als professional zelf antwoord op deze belangrijke vragen. U bepaalt welke interventies en keuzes nodig zijn voor het beste onderwijs voor alle kinderen. Met andere woorden: het wordt tijd voor een paradigmashift. Van wantrouwen naar vertrouwen en van regeldichtheid naar professionele ruimte. De professionals samen aan het roer, daar gaat het om!

Als het virus ons straks niet meer gegijzeld houdt en onze samenleving weer opengaat, kunnen we zelfbewust en op basis van vertrouwen in elkaar zeggen: 'Tijdens de coronacrisis hebben we het toch maar mooi gefikst!' Daar mag u met heel Nederland trots op zijn.

Trots

Zeven schoolleiders **wisselen van werkplek**

TEKST: KARIN VAN BREUGEL
BEELD: ROB OOSTWEGEL

Er gebeurt in het onderwijs veel moois. In deze rubriek vertellen leden van VOS/ABB waar zij binnen hun school trots op zijn.

Wie heeft er zin om te bewegen naar een andere school? Aan het begin van dit schooljaar beantwoorden acht directeuren bij schoolbestuur kom Leren (Maastricht en omstreken) deze vraag met een 'ja'. Hun collega's bepaalden wie op welke school terechtkwam. Inge Ambaum-Jordens, lid van het college van bestuur, is er trots op!

Stichting kom Leren heeft sinds afgelopen september een nieuw college van bestuur. Zowel Stef Niekamp (voorzitter) als **Inge Ambaum** (lid) zijn zeer vertrouwd met de zogenoemde Rijnlandse manier van werken, die is gebaseerd op verbinden, vertrouwen, vakmanschap en inspiratie. Dat is duidelijk herkenbaar in het mobiliteitstraject op de basisscholen van kom Leren, dat inmiddels is afgerond.

'Toen Stef en ik in september 2020 bij kom Leren begonnen, vonden wij het eigenlijk direct een toffe club. Er zat veel energie bij de directeuren, er was honger naar vernieuwing', herinnert Ambaum zich. Een van de eerste uitdagingen waar zij mee te maken kregen, was een directievacature op een van de scholen en twee directeuren zonder school als gevolg van een fusie. 'Het zou natuurlijk het meest eenvoudig zijn een van de directeuren in kwestie die vacante plek had opgevuld. Wij kozen daar niet voor. In oktober zijn we met alle zeventien directeuren in gesprek gegaan en stelden hun de vraag: wie heeft er zin in bewegen? Tot onze grote verrassing zeiden acht van de zeventien directeuren spontaan dat ze wel voelden voor een overstap naar een andere school. Dat hadden we niet zien aankomen, maar het is het startpunt geweest van een enorm boeiend traject dat we met elkaar zijn ingegaan.'

Open en kritische gesprekken

In eerste instantie zijn Inge Ambaum en Stef Niekamp gaan praten met de directeuren die zich enthousiast hadden getoond. Ambaum: 'We wilden inzicht hebben in hun beweegredenen. Zonder uitzondering gaven de directeuren aan: ik zit nu prima op mijn plek, maar ik vind het ook leuk om ergens anders naartoe te gaan. Dat was dus een heel positief startpunt!'

Het proces dat hierop volgde, bestond grofweg uit drie stappen. In kleine groepjes hebben de zeventien direc-

Verrassing: veel directeuren voelden wel voor een overstap

Lineke de Kruijf: een van de schoolleiders die met plezier van school wisselt.

teuren eerst nagedacht over de ontwikkelvragen van alle scholen (dus niet alleen van de scholen waarvan de directeur openstond voor een andere werkplek). Vervolgens werden de kwaliteiten van alle directeuren in beeld gebracht. Iedereen benoemde eerst drie kwaliteiten van zichzelf, daarna voegden de andere groepsleden en het college van bestuur daar kwaliteiten aan toe. 'Die gesprekken over de ontwikkelvragen van scholen en de kwaliteiten van directeuren werden met veel energie gevoerd, op een open en kritische manier. Dat was mooi om te zien. Men was blij om erkend te worden door collega's en om iets te kunnen toevoegen.'

Erkende ongelijkheid

De derde stap bestond uit het maken van potentiële matches tussen directeuren en scholen. Dat leverde vier mogelijke scenario's op. Ambaum onderstreept dat het een weeffout zou zijn geweest als zij en Stef Niekamp vervolgens het definitieve scenario waren gaan uitwerken. Daarom vroegen ze de directeuren wie wilde meedenken over dat definitieve scenario. Iedereen mocht een collega nomineren voor het 'scenarioteam', maar niet zichzelf aandragen. Ambaum: 'Bij de leden van het scenarioteam ontstond aanvankelijk wat ongemak. Men vond het een erg grote verantwoordelijkheid om te beslissen

Gouden greep

Lineke de Kruijf start komend schooljaar als directeur van montessori-school De Poort in Maastricht. Ze is blij met haar nieuwe plek.

'Het voorstel om directeur te worden van De Poort is bij mij heel goed gevallen. Deze school bestaat uit een team voor regulier onderwijs en een team voor de eerste opvang anderstaligen. Dat sluit mooi aan bij mijn belangstelling voor taalonderwijs en voor kansarme kinderen. Ik ben oprecht blij met het proces dat we binnen de organisatie hebben doorlopen. Het is fijn dat de directeuren zelf aan zet waren. Op deze manier hebben zij samen nog concreter vorm gegeven aan de stichting. Dit is echt een gouden greep geweest!'

over de plek waar hun collega-directeuren terecht zouden komen. Maar feit was natuurlijk dat zij het vertrouwen hadden gekregen om die beslissing te nemen. Er was sprake van erkende ongelijkheid.'

Toen de definitieve matches tussen scholen en directeuren waren gemaakt, hebben Ambaum en Niekamp met alle mobiliteitskandidaten een individueel gesprek gevoerd. Wilden zij inderdaad overstappen naar de school die het scenarioteam had bedacht? 'Het was echt genieten om de reacties van mensen te zien. Sommigen waren tot tranen toe geroerd. Het voelt ontzettend goed hoe we dit samen met alle directeuren gedaan hebben, en om ieders verbondenheid en betrokkenheid te ervaren. Stef en ik hebben dit echt als een groot cadeau ervaren', besluit een zichtbaar trotse schoolbestuurder. ◀

En dan ligt het ICT-systeem ineens plat...

TEKST: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

Cybercriminelen vormen een steeds groter gevaar, ook voor scholen. Dat kan ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van het onderwijs en grote financiële implicaties met zich meebrengen. Meestal moeten honderdduizenden euro's losgeld worden betaald om gegijzelde systemen vrij te kopen. Het is dus zaak om hackers buiten de digitale deur te houden. Scholen kunnen een cyberverzekering afsluiten.

Niet alleen bedrijven, ook onderwijsorganisaties hebben meer en meer te kampen met cybercriminaliteit. In de voorjaarsvakantie werd dat helaas weer duidelijk, toen bleek dat het openbare Staring College in Lochem en Borculo was getroffen door een aanval met *ransomware*. Dat is software die criminelen via een lek naar binnen brengen om computersystemen te gijzelen. Vervolgens eisen zij losgeld. In de media verschenen veel berichten over de aanval op het Staring College, vooral nadat de school had besloten losgeld te betalen. Uit onderzoek van een securitybedrijf was gebleken dat er zoveel gegevens waren versleuteld, dat de continuïteit van het onderwijs en de examens in gevaar kwamen, vertelde bestuursvoorzitter Carlien Krist-Spit aan De Gelderlander. Ze sprak van een nachtmerrie. 'Het besluit dat we hebben genomen gaat in tegen al onze principes, het voelt heel slecht.' Omdat de daders toegang hadden tot privacygevoelige gegevens, heeft de school bij de Autoriteit Persoonsgegevens melding gemaakt van een datalek. Het is niet bekend hoeveel losgeld er is betaald en wat het heeft gekost om externe ICT adviseurs in te huren. Na ruim een week kon het Staring College de lessen hervatten.

Steeds meer cyberincidenten

In februari maakten de Universiteit en Hogeschool van Amsterdam bekend dat 'onbekende derden' zich toegang hadden verschaft tot de ICT-omgevingen. Een woordvoerder liet aan nieuwssite NU.nl weten dat de aanvallers toegang hadden tot wachtwoorden van studenten en medewerkers. Vermoedelijk wilden de criminelen een aanval met *ransomware* uitvoeren.

Begin maart was er een ander incident. De media berichtten toen uitgebreid over digitale inbrekers die de persoonsgegevens van tienduizenden studenten en medewerkers van Hogeschool Inholland in handen hadden gekregen en deze data verkochten op een hackersforum.

De Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) is een andere organisatie die onlangs te maken kreeg met cybercriminelen. Zij drongen de systemen binnen en kregen toegang

tot interne documenten. De daders eisten miljoenen euro's aan losgeld. Toen NWO aangaf niet te betalen, begonnen de hackers documenten te lekken. Pas na ruim een maand kon NWO het proces hervatten voor het verstrekken van subsidies voor wetenschappelijk onderzoek.

Universiteit Maastricht

Een geruchtmakende kwestie rond *ransomware* van wat langer geleden speelde eind 2019 in Limburg. Daar werden de computersystemen van de Universiteit Maastricht gegijzeld. De daders

De zwakste schakel is vaak menselijk handelen

kregen losgeld ter waarde van 197.000 euro aan bitcoins. De Inspectie van het Onderwijs oordeelde na onderzoek dat de universiteit niet goed was voorbereid op de digitale aanval, omdat op servers de laatste beveiligingsupdates niet waren uitgevoerd. Bovendien was niets gedaan met waarschuwingen van virusscanners, waardoor *malware* onopgemerkt bleef. Het ministerie van Binnenlandse Zaken concludeerde in 2020 dat digitale aanvallen weliswaar niet kunnen worden voorkomen, maar dat we wel weerbaarder moeten worden tegen cybercriminaliteit.

Waarom scholen?

De reden waarom cybercriminelen hun pijlen onder meer op onderwijsinstellingen richten, is dat scholen veel privacygevoelige gegevens verwerken. Bijvoorbeeld adres- en contactgegevens van leerlingen en personeelsleden, burgerservicenummers, betaalgegevens van onder anderen ouders en informatie over schoolprestaties, salarissen en gebeurtenissen in de privésfeer. Het mag duidelijk zijn dat deze data absoluut niet in verkeerde handen mogen vallen.

Daarbij komt dat scholen steeds afhankelijker worden van digitale technologie. Als cruciale gegevens en systemen niet beschikbaar zijn door een cyberaanval, heeft dat verlamme gevolgen. Zeker nu we er als gevolg van de coronacrisis aan gewend zijn geraakt dat een deel van de lessen online wordt gegeven. Bovendien kunnen scholen forse reputatieschade oplopen als hun digitale systemen worden lamgelegd. Dat is niet direct in geld uit te drukken, maar benadrukt wel dat iedereen in de school zich bewust moet zijn van de gevaren. Dat is extra belangrijk nu met digitaal onderwijs leraren en leerlingen vanuit steeds meer hoeken de ICT-systemen binnenkomen.

Cyberverzekering

Schoolbesturen die bij VOS/ABB zijn aangesloten, kunnen gebruikmaken van een aantrekkelijk ledenaanbod op het gebied van verzekeringen. Dit aanbod loopt via onze verzekeringspartner Aon.

De laatste tijd krijgen wij signalen binnen van leden die verontrust zijn over stijgende premies binnen het VOS/ABB-aanbod. Dat is een trend die te maken heeft met nieuwe risico's, waaronder de claimcultuur van ouders, maar zeker ook cybercriminaliteit.

Henri Damen van Aon vertelt dat het verstandig is verzekeringen van tijd tot tijd kritisch tegen het licht te houden. 'Ik adviseer altijd om je te verzekeren voor risico's die je financieel niet kunt dragen. In die zin kun je je afvragen of een inventarisverzekering een absolute noodzaak is. Het zal nooit zo zijn dat bij alle scholen van een bestuur tegelijk wordt ingebroken. Bovendien blijft de schade van een inbraak meestal beperkt. Stel je voor dat er 20 laptops worden gestolen. Kun je de financiële schade daarvan dragen? Als het antwoord daarop 'ja' is, kun je je afvragen of een inventarisverzekering noodzakelijk is.' Bij cyberrisico's is dat volgens Damen een heel ander verhaal. 'Wij zien bij een *ransomware*-aanval bijna altijd dat de hele organisatie wordt geraakt. Het onderwijs komt stil te liggen, de bedrijfsvoering loopt in het honderd en het bestuur moet externe adviseurs inhuren om de digitale systemen weer op gang te brengen. Bovendien kun je genooddaakt zijn om losgeld te betalen, ook al doe je dat natuurlijk het liefst niet. De schade loopt al heel gauw in de honderduizenden euro's. Als het om zulke grote bedragen gaat, adviseer ik altijd om je daartegen te verzekeren. Het klopt dat je dan enkele duizenden euro's per jaar kwijt bent, afhankelijk van je omzet, maar dat is natuurlijk altijd veel minder dan de schade als je geen cyberverzekering hebt.'

Meer informatie: ga naar www.vosabbverzekeringen.nl of neem contact op met Henri Damen van Aon: 06-13817417, henri.damen@aon.nl.

Systemen up-to-date

Ransomware-aanvallen, ook die op het onderwijs, zijn meestal het werk van georganiseerde cybercriminelen. Die kunnen vanuit Nederland opereren, maar ook vanuit het buitenland. Het gaat hierbij om goed voorbereide, stapsgewijze en

geavanceerde aanvallen waarmee grote bedragen kunnen worden buitgemaakt. Deze groepen hebben veel technische kennis en geld om hun winstgevende business voort te zetten.

Met organisatorische en technische maatregelen kan het risico op een aanval wel worden verkleind, maar helaas niet geheel worden weggenomen. Het is van belang om de ICT-systemen up-to-date te houden en eventuele lekken direct te dichten. Goede antivirussoftware is onmisbaar om *malware* onschadelijk te maken, net als goede e-mailbeveiliging om *phishing* te voorkomen. Dat is het hengelen naar persoonlijke gegevens, waaronder inloggegevens, via e-mails waarin kwaadaardige links zitten. Ook authenticatie in twee stappen is verstandig. Daarbij loggen gebruikers niet in met alleen een wachtwoord, maar ook met een code op hun mobiel.

Verder is het van groot belang om meerdere back-ups te maken van essentiële data, bijvoorbeeld op een externe harde schijf of in een aparte *cloud*-omgeving. Een ander punt is dat iedereen de gevaren moet kennen en daarnaar moet handelen. Ook hier geldt dat een ketting zo sterk is als de zwakste schakel. En die zwakste schakel blijkt in de praktijk vaak menselijk handelen.

Losgeld betalen voelt heel slecht

DDoS-aanvallen

Scholen worden niet alleen slachtoffer van *ransomware*, maar ook van DDoS-aanvallen. Die zijn veel eenvoudiger uit te voeren, maar kunnen ook veel schade aanrichten. DDoS staat voor *Distributed Denial of Service*. Cybercriminelen die zo'n aanval uitvoeren, zorgen ervoor dat ze met grote hoeveelheden dataverkeer een server, website of systeem overbelasten. Daardoor worden de ICT-voorzieningen traag of tijdelijk helemaal onbruikbaar.

De scholen die onder de Stichting Voortgezet Onderwijs Zeeuws-Vlaanderen vallen, hadden er onlangs maandenlang last van, meldt de Zeeuwse krant PZC. Dat was extra vervelend vanwege de coronalockdown, omdat veel onderwijs online verliep en dat ineens erg lastig werd.

In 2020 was de Veluwe Onderwijsgroep enige tijd dagelijks doelwit van zware DDoS-aanvallen. Hierdoor konden docenten en scholieren niet goed gebruikmaken van digitaal lesmateriaal, websites en computerprogramma's. Een ander voorbeeld van een DDoS-aanval op het onderwijs, was die op het schoolsysteem Magister in 2019. Daardoor kon niemand meer bij cijfers, roosters en huiswerkopdrachten.

Tips van Kennisnet

Kennisnet heeft op zijn website een reeks maatregelen staan om de ICT-infrastructuur van scholen te beveiligen.

1. Breng devices in kaart: denk niet alleen aan desktops, laptops en tablets, maar ook aan printers, beveiligingscamera's, telefoons en andere apparaten die verbonden zijn met het netwerk.
2. Houd overzicht over netwerkinfrastructuur: hierbij gaat het om de firewall, switches en netwerkansluitingen die nodig zijn om updates uit te voeren.
3. Houd zicht op accounts: welke 'gewone' gebruikersaccounts

- zijn er, welke accounts hebben bijzondere privileges en wie hebben een administrator-account?
4. Controleer toegang tot interne netwerk: welke externen kunnen in het netwerk van de organisatie? En moeten zij er wel in kunnen?
5. Sluit vrij toegankelijke fysieke netwerkaansluitingen af: maak zoveel mogelijk gebruik van (beveiligde) draadloze verbindingen.

6. Voorkom DDoS-aanvallen: de dienst Veilig internet van de onderwijscoöperatie SIVON biedt deze functionaliteit standaard.
7. Neem maatregelen tegen ransomware: maak iedereen in de organisatie bewust van het gevaar, maak back-ups en installeer laatste updates van besturingsprogramma's.
8. Versleutel data: gebruik wachtwoorden om gegevens te beschermen.

De brochure *8 maatregelen om uw ict-infracstructuur te beveiligen* staat op www.kennisnet.nl.

Reputatieschade niet uit te drukken in geld

Wees alert!

Voor het uitvoeren van een DDoS-aanval hoef je geen whizzkid te zijn. Het is eenvoudig en vaak voor slechts een paar tientjes online te bestellen via speciale websites. Daarom gaat bij een DDoS-aanval op een school vaak de verdenking uit naar leerlingen, maar dat is niet altijd makkelijk te bewijzen. In maart 2019 echter werd een jongen uit Den Haag veroordeeld tot jeugddetentie voor onder meer het uitvoeren van DDoS-aanvallen op zijn school. Hij maakte daarvoor gebruik van een *botnet*. Zo'n netwerk bestaat uit duizenden computers en andere digitale apparaten, waarvan de eigenaren vaak niet eens weten dat ze daarin zitten. Via zo'n netwerk kunnen hackers ICT-systemen massaal aanvallen en platleggen.

Eind maart kwam in het nieuws dat leerlingen van de christelijke scholengemeenschap CSG Comenius Mariënborg in Leeuwarden DDoS-aanvallen uitvoerden op hun eigen school. Daardoor haperde ruim een week het internet. Locatiedirecteur Freek Polter sprak in de Telegraaf van 'een ernstig feit waarmee 1500 leerlingen en 150 personeelsleden' werden benadeeld. De leerlingen deden het uit verveling, vermoedde hij, 'maar deze grap gaat over de grens van een kwajongensstreek'. Uiteindelijk deed de school geen aangifte. De Leeuwarder Courant meldt dat de school ervan heeft geleerd en de computersystemen beter gaat beschermen. ◀

Spelenderwijs leren over cyberveiligheid

HackShield is een online game-platform om leerlingen van 8 tot en met 12 jaar bewust te maken van de gevaren van cybercriminaliteit.

Bij Radio Rijnmond vertelt oprichter Tim Murck van HackShield dat hij samenwerkt met de politie en gemeenten, 'want ook zij hebben er baat bij dat slimme kinderen opstaan die niet alleen zichzelf, maar ook hun omgeving slimmer maken op het gebied van cyberveiligheid'.

Het plan ontstond toen gamedesigners en videomakers met elkaar om tafel zaten. Zij verbaasden zich erover dat digitale geletterdheid nog geen onderdeel is van het curriculum van het onderwijs. Hackshield begon vorig jaar in zeven gemeenten, maar inmiddels zijn dat er tientallen en hebben tienduizenden leerlingen er een account. 'De meesten vinden het heel leuk. Ze gaan op pad met fictieve karakters en moeten bijvoorbeeld *dark hackers* verslaan. Tuurlijk, we zijn geen Fortnite, maar wél een stuk leuker dan de gemiddelde lesboeken', aldus Murck.

Ga voor meer informatie naar www.joinhackshield.nl.

De reportage van Radio Rijnmond staat op www.rijnmond.nl ('Game leert kinderen meer over cybercrime: "Zij maken zo hun ouders en grootouders ook slimmer"').

‘Kernwaarden geven openbaar onderwijs **eigen gezicht**’

Alle 23 basisscholen van de Friese stichting Proloog gaan verhalen maken over de kernwaarden van het openbaar onderwijs. Dat zegt bestuurder Albert Helder, die erg blij is dat er eindelijk drie mooie kernwaarden zijn waaraan de scholen zich kunnen vasthouden. ‘Het openbaar onderwijs krijgt hiermee een eigen gezicht’.

Albert Helder van Proloog: inspiratieboekjes uitgedeeld op alle scholen

TEKST: LEONIE SPAAN-SPRUIJT

BEELD: PR

Helder vindt het belangrijk om concrete verhalen uit de scholen op te halen en deze te delen. ‘Op die manier geven we lading en betekenis aan de waarden, die we met trots uitdragen. Onze scholen werken nu in verschillende vormen aan hun verhaal en boodschap, zodat we deze kunnen meenemen en delen in onze uitingen voor ouders en hun leerlingen’, vertelt Helder. ‘We plaatsen deze verhalen, in de vorm van o.a. video’s en blogs, op onze website, in de nieuwsbrieven, op social media en in samenwerking met VOS/ABB ook op het portaal openbaaronderwijs.nu, om het bereik te vergroten.’

Verhalen centraal

De Friese schoolbestuurder vervolgt dat niet Proloog als organisatie het verschil maakt, maar dat de medewerkers het verschil maken. ‘Zij maken onze organisatie uniek met hun persoonlijke verhalen over het openbaar onderwijs. Daarom staan verhalen van onze medewerkers centraal in onze communicatie. Daarbij gaat het er niet alleen om wat onze medewerkers doen, maar vooral om de vraag waarom ze in het openbaar onderwijs en bij Proloog werken. Ze vertellen dat ze van binnenuit overtuigd zijn van de kernwaarden en weten wat openbaar onderwijs inhoudt. Alleen dan kunnen ze het op de scholen uitdragen en daarom zetten wij in op marketing en communicatie. De kernwaarden en slogan *Openbare scholen - waar verhalen samenkomen* passen ook goed bij onze eigen missie *Word wie je bent!* Door verhalen te delen en voor elkaar open te staan, besef je steeds wie je bent in relatie tot de ander, zodat je kunt ‘worden wie je bent’.

Zichtbaar maken

Interne en persoonlijke verhalen maken een organisatie sterk, vindt Helder. ‘Daarom vind ik de videocampagne

Wat is jouw verhaal? van VOS/ABB ook zo sterk’. Helder vindt het fantastisch om verhalen van andere scholen te zien en te horen. ‘Samen kunnen we op die manier de kracht van het openbaar onderwijs zichtbaar maken. Je moet als school een verhaal hebben, anders kun je de school ook niet ‘verkopen’. Wij zijn nu bezig met een traject om de kernwaarden van Proloog te bepalen. De algemene kernwaarden van het openbaar onderwijs zijn hierin verweven, dat is de voorwaarde.’

‘Er is nu een clubvlag en daarmee kunnen we verder!’

‘Om de bewustwording van de kernwaarden bij het personeel te vergroten heeft Proloog een promotiepakket met het inspiratieboekje over de kernwaarden van VOS/ABB uitgedeeld aan het personeel van alle scholen. Helder ziet daar veel in: ‘Met de kernwaarden van het openbaar onderwijs is er nu een ‘clubvlag’ en daarmee kunnen we samen verder!’ ◀

Ook promotiemateriaal met inspiratieboekjes bestellen om de kernwaarden zichtbaar te maken binnen uw school? Kijk op www.openbaaronderwijs.nu of scan de QR-code. Of neem contact op met VOS/ABB-adviseur identiteit Tamar Kopmels via tkopmels@vosabb.nl.

Video's brengen kernwaarden tot leven

De videocampagne *Wat is jouw verhaal?* laat het verhaal van het openbaar onderwijs leven. De eerste videoverhalen zijn te zien op het portaal www.openbaaronderwijs.nu.

'Hiermee willen we zichtbaar maken waar het openbaar onderwijs voor staat' zegt Leonie Spaan-Spruijt, adviseur marketing en communicatie bij VOS/ABB.

De videocampagne is opgezet door VOS/ABB in samenwerking met de Vereniging Openbaar Onderwijs, de twee organisaties die in 2020 gezamenlijk nieuwe kernwaarden voor de openbare scholen hebben gelanceerd. 'Die nieuwe kernwaarden gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting maken het openbaar onderwijs uniek. De slogan *Openbare scholen - waar verhalen samenkomen* past daarbij: in het openbaar onderwijs komen verhalen namelijk letterlijk samen', vervolgt Spaan-Spruijt. 'Vanuit verschillende culturen, achtergronden en levensovertuigingen komen leerlingen en ouders met elkaar in aanraking en leren ze de waarde inzien van verschillen tussen mensen. Het was daarom een logische stap om videoverhalen op te halen vanuit de openbare scholen voor de campagne *Wat is jouw verhaal?*'

Eerste video's

Om de campagne af te trappen, heeft VOS/ABB zelf de eerste video's opgenomen, die nu op www.openbaaronderwijs.nu te zien zijn. Daarvoor zijn opnames gemaakt op onder andere openbare basisschool De Voorwegsschool in Heemstede (Stichting Stopoz) en openbare scholengemeenschap Pantarijn (Stichting RSG Pantarijn) in Kesteren. Naast BN'ers als Karim Amghar (TV- en radiopresentator bij de NTR) en Natascha van Weezel (journalist, schrijfster en filmmaker) vertellen bestuurders, directeuren, leerkrachten, docenten, leerlingen en een ouder wat er bijzonder is aan de openbare school. Stuk voor stuk inspirerende verhalen die de kernwaarden tot leven brengen.

Tips voor een mooi verhaal

Hoe haalt u met de juiste technieken de mooie verhalen in uw school(stichting) naar boven? Daar geeft storyteller Pauline Seebregts op het portaal [openbaaronderwijs.nu](http://www.openbaaronderwijs.nu) handige tips voor. Pauline Seebregts biedt professionele vertelvoorstellingen, workshops, training en (persoonlijke) begeleiding voor organisaties, bedrijven, theater en particulieren over de kracht van verhalen. Zij vertelt in een video hoe u waarden kunt laden met verhalen. Bekijk de inspirerende video via de QR-code.

openbare scholen
waar verhalen samenkomen

'Met de video's willen we niet alleen laten zien wat de kracht is van het openbaar onderwijs, maar ook andere scholen aanmoedigen hun verhaal te delen. Zo kunnen we samen de kernwaarden van het openbaar onderwijs merkbaar, voelbaar en zichtbaar maken', vertelt Spaan-Spruijt.

Deel ook úw videoverhaal

Benieuwd naar de video's? Kijk op ons portaal www.openbaaronderwijs.nu. Laat u inspireren en deel ook úw verhaal over het openbaar onderwijs op sociale media met vermelding van de hashtag #waarverhalensamenkomen. Met de video profileert u niet alleen uw school(stichting), maar zet u ook het openbaar onderwijs en de kernwaarden op de kaart. De campagne loopt tot na de zomer door.

Als u wilt, kunnen wij ook uw video op www.openbaaronderwijs.nu/videos plaatsen. Op deze website vindt u naast de video's ook heel veel nieuwe tools om de kernwaarden zichtbaar en bespreekbaar te maken met uw collega's en/of leerlingen. ◀

Leonie Spaan-Spruijt:
'Zichtbaar maken waar openbaar onderwijs voor staat'

Een beetje risico is leerzaam

Het schoolplein van openbare daltonschool De Margriet in Rotterdam is niet doorsnee. Opgestapelde autobanden, losse planken en slingertouwen in de boom. Allemaal superspannend en avontuurlijk, maar wat als er iets misgaat? En hoe leg je dat dan uit aan de ouders? Naar School vroeg het aan (ervarings)deskundigen.

TEKST EN BEELD: SANNE VAN DER MOST

Vier kinderen rollen om het hardst grote autobanden over het plein van de Margrietschool. Af en toe schiet er een de andere kant op. In een andere hoek zijn drie kleuters druk met het stapelen van pallets. Een precisiewerk, want als ze te scheef liggen en je springt erbovenop dan lig je zo op de grond, zo blijkt even later.

Sinds de Margrietschool subsidie van de gemeente kreeg voor een groen en avontuurlijk plein, is het helemaal op de schop gegaan. Er kwam een waterpomp midden op het plein, zodat kinderen dammetjes kunnen bouwen in de modder. Enorme boomstammen en een grote boomhut aan het eind van modderstroom. 'Kinderen gaan soms hartstikke vies naar huis', zegt conciërge Vincent Geerders, die als lid van de tuincommissie meedacht over het ontwerp voor het avontuurlijke schoolplein. 'En ze leren hun eigen grenzen kennen.'

Oude bureaustoelen

De manier waarop daltonschool De Margriet met het plein en met het spel van kinderen omgaat, klinkt pedagoog Martin van Rooijen als muziek in de oren. Hij deed onderzoek naar risicovol spelen en de inzet van *loose parts*. Daarvoor sleepte hij op een aantal schoolpleinen allerlei spullen van de kringloop aan die eigenlijk helemaal niet bedoeld zijn om mee te spelen, maar juist daardoor interessant en inspirerend zijn voor kinderen. Rollators, bureaustoelen, kratjes: een zeecontainer

'Kinderen gaan soms hartstikke vies naar huis'

vol en maar kijken wat er gebeurt en wat het in de kinderen losmaakt. 'Bijzonder om te zien', vertelt hij. 'Het stimuleert de creativiteit, er ontstaat een heel nieuw en ander spel en nieuwe spelcombinaties. Kinderen die normaal niet met elkaar spelen, raken toevallig allebei geïnteresseerd

in die bureaustoel en gaan er samen wat mee doen, zoals een racewedstrijdje.'

Risicocompetent

Een avontuurlijk en uitdagend plein creëren is één ding, maar daarmee ben je er volgens Van Rooijen nog niet. Net zo belangrijk zijn de regels op het plein, hoe je die als leerkracht hanteert en hoeveel ruimte je ieder individueel kind geeft. Van Rooijen: 'Toen mijn dochter een kleuter was, klom ze op het dak van een drie meter hoog speelhuisje. Dat mocht niet van de juf, want het was gevaarlijk en andere kinderen mochten het ook niet. Van mij als ouder mocht ze dat wel. Ik weet wat ze kan en wat ze nodig heeft. Dat zei ik tegen de juf, waarna mijn dochter het wel mocht. Maar dit is een enorm dilemma waar leerkrachten mee worstelen. Volgens mij overigens onterecht, want ieder kind zoekt risico op zijn eigen niveau. Een 11-jarige neemt een heel ander risico dan een 3-jarige. Soms is het een beetje eng en kost het een bult of een schrammetje. Toch is dat beetje spanning precies wat kinderen interessant vinden aan hun spel. Het maakt ze risicocompetent.'

Martin van Rooijen zoekt scholen die interesse hebben in een project 'Spelen met Spullen': het spelen met *loose parts* en het begeleiden van risicovol spelen. Neem contact op via martin.vanrooijen@phd.uvh.nl

Liever geen gebroken arm

De discussie is natuurlijk hoever die schrammetjes en bulten mogen gaan. Wat accepteert je wel en wat niet? Hoort een gebroken arm daar ook bij? Of ligt daar de grens? Van Rooijen: 'Begeleiders en leerkrachten willen geen boze ouders op hun dak krijgen. Maar als ik diezelfde vraag aan ouders stel, dan zeggen ze vaak: 'Natuurlijk liever geen gebroken arm, maar het hoort er wel bij. Buiten schooltijd kan het ook gebeuren.'

Natuurlijk zijn er ook ouders die klagen als hun kind voor de derde keer thuiskomt met een pleister. Dan is het volgens Van Rooijen aan de begeleider of de leerkracht om uitleg te geven over de visie van de school op buitenspelen en het creëren van veerkracht en weerbaarheid. 'Als je in die context het woord 'risico' gebruikt, kun je heel goed uitleggen waarom dat bijdraagt aan opgroeien.'

Wil je als school met een uitdagend plein aan de slag, dan is het volgens Van Rooijen zaak om ouders vanaf het begin af in de planning mee te nemen. 'Zo voorkom je discussie als een kind een keer een bult valt of een pleister nodig heeft. Natuurlijk bestaat nog steeds de kans dat een ouder aan de bel trekt. Belangrijk is dan dat je als directeur stevig in je schoenen staat en ook dat leerkrachten die worden aangesproken, door jou worden gesteund.'

Heel veel lol

Discussie is er op De Margriet in Rotterdam eigenlijk nauwelijks. 'Ouders die hun kinderen op onze school inschrijven, weten dat we dit plein hebben en wat er allemaal kan gebeuren. Bij spelen loop je nu eenmaal een beetje risico. Daar leer je juist van.'

'Het allerbelangrijkste', zegt conciërge Geerders, 'is dat ze heel veel lol hebben. Ze bedenken telkens nieuwe dingen. En er gebeurt praktisch nooit iets ernstigs. De kinderen weten zelf heel goed wat ze wel en niet aan kunnen. Vallen ze een keer, dan weten ze voor de volgende ook meteen dat ze misschien niet zo hard met het touw moeten zwaaien. Of wel, maar zich net wat beter moeten vasthouden.' ◀

Eerlijke kansen

door centraal aanmelden

De gemeente Utrecht gaat vanaf het volgend schooljaar met een centrale aanmeldprocedure voor het basisonderwijs werken. Dit systeem moet zorgen voor eerlijkere kansen bij het aanmelden. Dat geeft duidelijkheid en rust voor ouders en scholen.

TEKST: LUKAS SPEE

BEELD: PAUL VAN DER KLEI

In Utrecht gold tot voor kort het ‘recht van de slimste’ bij het aanmelden voor het basisonderwijs. Populaire scholen werkten met vooraanmeldingen die automatisch leidden tot een inschrijving. Vooral hoogopgeleide ouders schreven via die weg hun kind in vóór de wettelijke aanmeldleeftijd van drie jaar. Andere ouders visten vaak achter het net, wat in een aantal wijken leidde tot meer segregatie. Onderwijswethouder Anke Klein riep vorig jaar alle Utrechtse schoolbesturen voor primair onderwijs op om direct met de wachtlijsten te stoppen en eerder gedane toezeggingen aan ouders te herroepen.

Overal dezelfde regels

Het centraal aanmelden moet definitief een einde maken aan het vooraanmelden. Ouders melden straks hun kind in het kwartaal van de derde verjaardag aan via de gemeente. Zijn er voor een school meer aanmeldingen dan beschikbare plekken, dan hanteert de school voorrangregels die in de hele gemeente hetzelfde zijn. Daarbij wordt onder andere naar de loopafstand van huis naar school gekeken, zodat kinderen zoveel mogelijk in hun eigen buurt op een school terecht kunnen. Kinderen met een oudere broer of zus op dezelfde school krijgen voorrang, evenals kinderen op de voorschool met een leer- of taalachterstand. Als er dan nog plekken over zijn, verloot een notaris die onder de overige aanmeldingen.

Beleidsadviseur Onno Blok van de gemeente Utrecht benadrukt dat het centraal aanmelden vooral de kansgelijkheid moet vergroten en waarschijnlijk niet dé oplossing is voor segregatie. ‘We verwachten dat het wel enig effect zal hebben. Maar segregatie op scholen heeft vooral te maken met woonsegregatie en keuzegedrag van ouders. Na de zomer gaan we in breder perspectief naar dit vraagstuk kijken.’

Eerlijke kansen

Met de invoering van een centrale aanmeldprocedure volgt de gemeente Utrecht een aanbeveling van het Kenniscentrum Gemengde Scholen (KGS), dat voor de gemeente de bestaande situatie onderzocht. Coördinator Guido Walraven van het KGS is blij met de aanpak in Utrecht. ‘Er komen straks een helpdesk, een ombudsfunctionaris en een klachtenregeling. Dat is bijzonder, er zijn weinig gemeenten die dat zo doen.’

Beperkt de nieuwe manier van aanmelden ouders in hun vrije schoolkeuze? Walraven: ‘Schoolkeuze wordt nu al beperkt door de praktijk. Op sommige scholen is nu eenmaal niet genoeg plaats om alle kinderen die worden aangemeld, toe te laten. In de nieuwe situatie mogen alle ouders hun kind bij alle scholen aanmelden. In mijn beleving is de keuzevrijheid bij centraal aanmelden niet kleiner, maar wel eerlijker. Er is een gelijk speelveld dat alle ouders evenveel kansen geeft.’

‘Het brengt ook rust voor de scholen’

Een nieuw ritme

Thea Meijer is bestuursvoorzitter van SPO Utrecht, een schoolbestuur met 38 openbare basisscholen verspreid in de stad. Zij verwacht dat de nieuwe aanmeldprocedure scholen in populaire wijken meer rust brengt. ‘Als één school in een wijk plaatsing van een kind garandeerde bij aanmelding vóór de derde verjaardag,

‘Wat als er straks niet genoeg plek is?’

VOS/ABB-medewerker en moeder Leonie Spaan-Spruijt woont in de Utrechtse wijk Leidsche Rijn. Op aanraden van andere ouders schreef ze, na meerdere kijkdagen te hebben bezocht, haar zoontje Jorick (nu 2) vóór zijn eerste verjaardag in bij een basisschool. Maar die inschrijving is inmiddels vervallen; de school schrapte alle voorinschrijvingen na de oproep van wethouder Klein.

Spaan-Spruijt reageert: ‘Ik begrijp waarom het centraal aanmelden wordt ingevoerd. Ik vind variatie belangrijk, een school moet een afspiegeling zijn van de maatschappij. En het geeft ook rust als iedereen pas inschrijft als het kind drie jaar is. Maar ik vraag me wel af hoe het straks uitpakt. Kan Jorick dan alsnog naar de school van onze eerste keuze?’

voelden andere scholen in de buurt zich genoodzaakt om dat ook te doen. Voor de scholen was het ook lastig, omdat ouders hun kind bij meerdere scholen op de wachtlijst zetten. Daardoor konden scholen niet goed plannen. Ze hadden geen betrouwbaar beeld van het aantal kinderen dat uiteindelijk zou komen.’

Meijer voorziet geen grote problemen voor scholen en schoolbesturen bij het invoeren van het centrale aanmeldsysteem. ‘We zijn actief betrokken bij het uitdenken van de nieuwe procedure. Zo konden we onze zorgpunten al vroeg aankaarten.’ Ze verwacht wel dat scholen straks een ander ritme moeten vinden: ‘Scholen en ouders maken dan in sommige gevallen pas met elkaar kennis tijdens het plaatsingsgesprek. Als er toch geen match blijkt te zijn, moet er nog genoeg tijd zijn om een oplossing te vinden.’

Andere gemeenten

Hoe zijn de ervaringen elders met centraal aanmelden? De gemeente Nijmegen werkt er al sinds 2009 mee. ‘Het is een van de vier pijlers van het gemengdescholenbeleid van de gemeente Nijmegen’, zegt een woordvoerder. ‘Alleen deze ene pijler leidt niet tot een gemengde school of een betere spreiding, maar de kansengelijkheid bij

het aanmelden is bevorderd. We zien nu dat Nijmeegse ouders gelijke kansen hebben om hun kind op de school van hun voorkeur geplaatst te krijgen. Jaarlijks gaat 93% van de aangemelde kinderen naar de school van de eerste keus. Er is geen sprake van vooraanmeldingen en de beschikbare plaatsen op een school worden op basis van objectieve criteria verdeeld.’

Ook in Den Haag is de gemeente positief over de centrale aanmeldprocedure die daar in 2018 is ingevoerd. ‘We evalueren de procedure jaarlijks onder ouders. Over het algemeen zijn ze tevreden. Verbeterpunten zitten voornamelijk in de communicatie en de informatie. Vrij snel na de start hebben we een Ouder Servicedesk ingericht om vragen van ouders te kunnen beantwoorden. De tevredenheid wordt ook gevoed door de plaatsingsresultaten. Hier wordt 98% van de kinderen geplaatst op de school van eerste, tweede of derde keuze.’

Het Kenniscentrum Gemengde Scholen is eveneens positief over het centraal aanmelden. Walraven: ‘Toelating, kansengelijkheid en segregatie vormen een taai probleem, waarvoor geen eenvoudige oplossing bestaat. Ondanks dat zien we centraal aanmelden als een stap voorwaarts.’ ◀

Hulp voor leerlingen met dyslexie

Veel leerlingen met dyslexie gebruiken voorleessoftware. Het geschikt maken van schoolboeken, lesmaterialen, toetsen en examens voor die software is een flinke klus. De Stichting Toegankelijke Informatie neemt het werk graag uit handen. Dat is voor scholen een uitkomst, zeggen Marcel Hartong van OSG Echnaton in Almere en Tineke de Birk van schoolbestuur Lauwers en Eems.

TEKST: KARIN VAN BREUGEL
BEELD: SHUTTERSTOCK

Informatie moet voor iedereen toegankelijk zijn, ook als je een leeshandicap hebt zoals dyslexie. Dat is het uitgangspunt van de Stichting Toegankelijke Informatie (STI). Om het onderwijs te kunnen volgen dat bij hun intelligentieniveau past, gebruiken veel dyslectische kinderen voorleessoftware, bijvoorbeeld Kurzweil, Sprint, TextAid, ClaroRead of Alinea. Een groep vrijwilligers van STI maakt alle denkbare schriftelijke schoolteksten geschikt voor die software.

Zinvol vrijwilligerswerk

Henriëtte Weststrate is een van die vrijwilligers. Zij vertelt waarom: 'In 2004 zat mijn zoon in groep 4 en daar werd vastgesteld dat hij ernstige dyslexie had. AVI-3 zou volgens de school zijn plafond zijn. Dat kan helemaal niet, dachten wij. Zodra de eerste voorleessoftware op de markt kwam, zijn we dat gaan gebruiken. Er was toen echter nog geen gescand lesmateriaal voorhanden. Als je wilde dat je kind ermee ging werken, moest je zelf

alles scannen. Dat ben ik toen heel fanatiek gaan doen. Uiteindelijk heb ik al mijn boeken gescand, tot en met het hbo aan toe. Dat scannen kost veel. Die tijd is nuttiger besteed als ook andere kinderen er gebruik van kunnen maken. Daarom spreekt de STI mij zo aan.'

Hoogwaardige voorleeskwaliteit

Wat de vrijwilligers doen, begint echt met ouderwets handwerk: scannen van elke afzonderlijke pagina. Maar juist in de bewerking die erop volgt, zit de crux. Henriëtte: 'Zeker de boeken voor het basisonderwijs zijn vaak heel speels opgezet, met verschillende tekstelementen, kadertjes, illustraties met tekst erin, noem maar op. Om te zorgen voor een zo hoog mogelijke voorleeskwaliteit, bewerken we alle pagina's handmatig na. We zorgen bijvoorbeeld voor een logische voorleesvolgorde en rustpauzes op de juiste momenten. Als we dat niet zouden doen, ontstaat er één grote woordenbrij, waar kinderen niks van snappen. Daar hebben ze niks aan, dan

proberen ze het nog liever zelf of gaan de ouders alles voorlezen. Dat laatste willen we graag voorkomen, want dan *luisteren* kinderen alleen maar. Als kinderen voorleessoftware gebruiken, worden ze visueel meegenomen door de tekst. De tekst die de computer voorleest, wordt woord voor woord gemarkeerd op het scherm. Dit is belangrijk voor hun leesvaardigheid.'

Scholen worden volledig ontzorgd

De STI werkt voornamelijk voor het primair en voortgezet onderwijs. 'In principe kunnen we alle mogelijke teksten voor alle vakken scannen en bewerken. Bijvoorbeeld lesboeken, toetsen, opdrachten en schoolexamens. De school levert de te bewerken materialen aan en ontvangt

Toetsen en SE-examens

Marcel Hartong is coördinator didactische ondersteuning op OSG Echnaton in Almere. STI maakt alle toetsen en school-examens geschikt voor de voorleessoftware, die zo'n veertig leerlingen van de school gebruiken.

'We werken tot volle tevredenheid samen met STI', reageert Marcel. 'Leerlingen mogen bij ons op school gebruikmaken van de voorleessoftware Kurzweil als dit vermeld wordt in de dyslexieverklaring. De meesten doen dat ook, het levert hun veel tijdswinst op. Alle toetsen en schoolexamens van alle vakken worden door STI gescand en geschikt gemaakt voor Kurzweil. Dat is een flinke operatie. We hebben duidelijke afspraken gemaakt over de verwerkingstijd. Toetsen krijgen wij binnen vijf werkdagen retour. Voor de schoolexamens geldt een verwerkingstijd van tien dagen. Dat komt doordat er van elk examen een gewone versie is, een inhaalversie en een herkansingsversie. De stichting levert het werk zonder uitzondering op tijd aan en er zitten geen fouten in. Zowel de leerlingen als de school zijn er heel blij mee.'

Kinderen worden minder moe

Tineke de Birk is bovenschools ICT'er bij Schoolbestuur Lauwers en Eems met 19 openbare en neutraal bijzondere scholen voor PO en VO in Noord-Groningen. STI bewerkt de schoolboeken en methodegebonden toetsen. Wat Tineke heel handig vindt: alle dyslectische leerlingen van alle scholen kunnen de bestanden elk jaar opnieuw gebruiken.

'Gemiddeld werken stichtingsbreed zo'n vijftig dyslectische leerlingen met voorleessoftware. Daardoor raken ze veel minder vermoeid. Sinds een aantal jaar maken we gebruik van de diensten van STI. Een belangrijk argument was dat we ons als totale stichting konden aanmelden. Voor elk voorleesbestand dat we van hen afnemen, betalen we één bedrag. We kunnen dat dan onbeperkt gebruiken. STI heeft al een groot aantal boeken en methodeafhankelijke toetsen voor ons bewerkt. Vroeger werkten we met een andere leverancier en zaten er regelmatig gekke dingen in de voorleesbestanden, waardoor ze soms slecht bruikbaar waren. Bij STI is dat nog nooit gebeurd. De bestanden die ik van hen ontvang, plaats ik intern op een digitaal platform, ingedeeld op vakgebied, methode en groep. Voor de scholen is dat heel plezierig en makkelijk.'

het bestand *plug and play* retour, geschikt voor de meest gangbare voorleessoftware. Bij examens wordt ons vaak gevraagd om in het bestand bepaalde functies te blokkeren die leerlingen niet mogen gebruiken, zoals het woordenboek of de spellingcontrole. Ook daar kunnen we in voorzien. We nemen dus echt alle zorgen uit handen', legt Henriëtte uit.

Bescheiden tarieven

De stichting ontvangt geen subsidie. Dankzij de inzet van een groep enthousiaste vrijwilligers en donaties kunnen de tarieven laag blijven. Voor het scannen en bewerken van een boek rekent STI 100 euro (exclusief btw). Het boek komt dan automatisch in de online STI-collectie, zodat ook andere scholen het tegen een sterk gereduceerd tarief kunnen afnemen. De collectie bestaat inmiddels uit een kleine duizend titels. Scholen mogen de aangeschafte bestanden van lesboeken voor alle leerlingen gebruiken, voor een onbeperkt aantal jaren. Het scannen en bewerken van andere lesmaterialen, zoals toetsen en examens, is altijd maatwerk en gebeurt op offertebasis. ◀

Meer informatie

Kijk op www.stichtingti.nl voor meer informatie over de werkwijze en de bibliotheek van de Stichting Toegankelijke Informatie.

Ruim kwart gemeenten betaalt niet mee aan betere ventilatie

De SUVIS-regeling voor betere ventilatie in schoolgebouwen had al een moeizame aanloop. En nu de subsidieregeling er is, blijkt die niet goed te functioneren. Ruim een kwart van de gemeenten weigert mee te betalen aan het coronaproof maken van de ventilatie in schoolgebouwen.

TEKST: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

BEELD: ROLF HENSEL

SUVIS staat voor Specifieke uitkering ventilatie in scholen. Sinds januari kunnen gemeenten op verzoek van schoolbesturen subsidie aanvragen om de ventilatie in schoolgebouwen te verbeteren. Het idee is dat met betere ventilatie het risico op besmetting met het coronavirus minder wordt.

Aan de subsidieregeling gaat een stroperige voorbereiding vooraf. Die begint al in de vorige zomervakantie met een onderzoek naar de staat van het binnenklimaat van scholen. Hoewel er in het najaar nog geen duidelijk overzicht is van het probleem, stuurt het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen onder leiding van Doekle Terpstra in oktober zijn eindrapport naar de Tweede Kamer. Vervolgens duurt het vanwege politieke en bureaucratische rompslomp nog tot januari voordat gemeenten subsidie kunnen aanvragen. Het geld komt later pas, maar schoolbesturen en gemeenten mogen van demissionair onderwijsminister Arie Slob wel alvast zelf investeren.

Er zit 360 miljoen euro in de subsidiepot, waarvan bijna 99 miljoen voor de eerste

Leerkracht Cindy Willems van groep 6 van de openbare Parkschool in Arnhem zet het raam open.

aanvraagronde, die loopt tot en met 30 juni aanstaande. Per aanvraag kan maximaal 30% van de totale kosten voor bouw- en installatiekosten worden toegekend, tot 1 miljoen euro. Over de verdeling van de resterende 70% maken gemeenten en schoolbesturen afspraken met elkaar. Althans, dat is de bedoeling. Uit een ledenpeiling van VOS/ABB blijkt dat ruim een kwart van de gemeenten niets betaalt.

In spagaat

Doordat een deel van de gemeenten weigert mee te betalen, zitten de schoolbesturen daar in een spagaat, legt adviseur Ronald Bloemers van VOS/ABB uit. 'Aan de ene kant zijn er intern afspraken met ouders en personeel over betere ventilatiesystemen. Aan de andere kant zijn er gemeenten die er niet aan mee willen betalen. Het is nadrukkelijk een gezamenlijke opdracht voor schoolbestuur én gemeenten, maar de praktijk wijst uit dat een deel van de gemeenten dat echt niet zo ziet. Dit helpt onze leden niet, laat staan de leerlingen en leraren', aldus Bloemers.

Demissionair onderwijsminister Arie Slob benadrukt in februari - als veel scholen nog steeds de ramen wijd open houden om goed door te luchten, hoewel er een dik pak sneeuw ligt en Nederland is veranderd in een diepvrieskist - dat het coronaproof maken van de ventilatie inderdaad een gezamenlijke taak is van de schoolbesturen én gemeenten. Hij zegt dat naar aanleiding van een bericht in de Telegraaf over de VOS/ABB-ledenpeiling.

Bloemers wijst nog op een ander probleem. Het is namelijk zo dat schoolbesturen vanuit het Rijk gebonden zijn aan het verbod om geld te besteden aan betere ventilatie in hun gebouwen. 'Het risico bestaat dat de accountant de schoolbesturen hierover op de vingers tikt. Dat kan ertoe leiden dat de Inspectie van het Onderwijs besluit tot een terugvordering van het geïnvesteerde bedrag op de rijksbekostiging. Dan heeft het bestuur dus al geld geïnvesteerd in betere ventilatie én wordt dat bedrag door het Rijk ingehouden. Veel schoolbesturen willen dat risico absoluut niet lopen.'

Voor de bühne

Het televisieprogramma Nieuwsuur pakt in maart de uitslag van de VOS/ABB-peiling op en gaat kijken in de gemeente Velsen. Bestuursvoorzitter Annemarie Trouw van Atlant Basisonderwijs zegt tegen Nieuwsuur dat bij het bedenken van de regeling bij het ministerie van OCV bekend moet zijn geweest dat schoolbesturen en gemeenten geen geld hebben om de ventilatie in schoolgebouwen te verbeteren. Daarmee voelt de SUVIS-regeling volgens haar 'een beetje als voor de bühne'. Voor de acht Atlant-scholen is 2,4 miljoen euro nodig. 'Dat betekent dat ruim 1,6 miljoen van ons en de gemeente Velsen moet komen', aldus Trouw, die daaraan toevoegt dat het

schoolbestuur dit bedrag niet in zijn eentje kan betalen. De gemeente Velsen biedt geen soelaas, blijkt duidelijk uit de woorden van onderwijswethouder Marianne Steijn: 'Het water staat ons niet áán de lippen, maar bóven de lippen. Dat gemeenten er ook geen geld voor hebben, is duidelijk.'

Geen buigzaamheid

Tegenover VOS/ABB schetst Caroline Versprille, bestuurder van Stichting Librijn voor openbaar primair onderwijs in de gemeenten Rijswijk en Delft, eenzelfde beeld. 'Wij hebben bij de gemeente Rijswijk een aanvraag onder voorbehoud ingediend, maar Rijswijk wil niet meebetalen. Dat doen ze niet, zeggen ze, omdat andere gemeenten bij ons in de regio dat ook niet doen en ze er geen geld voor hebben.'

'Het water staat ons bóven de lippen'

Bij Librijn is volgens haar 1,2 miljoen euro nodig. Versprille zegt bij de gemeente 'nog geen buigzaamheid' te voelen om mee te betalen. Als de resterende 70% niet op basis van fifty-fifty wordt verdeeld, kan de hele operatie niet doorgaan.

Versprille noemt ook het probleem dat Bloemers signaleert, namelijk dat schoolbesturen niet mogen investeren in noodzakelijke bouwtechnische aanpassingen, zoals ventilatiekanalen aanbrengen door muren en daken. Die bevoegdheid ligt nadrukkelijk bij de gemeente. Het gesprek met Delft, de andere gemeente waar Librijn scholen heeft, moet op het moment waarop dit artikel is geschreven nog plaatsvinden.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Stichting Eem-Vallei Educatief (STEV) is in gesprek met de gemeente Nijkerk voor verbeteringen aan openbare basisschool Corlaer. In dat gebouw uit 1991 zijn alleen natuurlijke ventilatiemogelijkheden. Met andere woorden: je kunt er de ramen opendoen. Daarmee kun je eventuele coronavirussen en overtollig CO2 niet voldoende naar buiten afvoeren. Bestuurder Karen Peters vertelt aan VOS/ABB dat vanuit de SUVIS-regeling 37.000 euro is toegekend en dat STEV en de gemeente Nijkerk samen nog ruim 86.000 euro moeten bijdragen. 'Met de gemeente wil ik bespreken hoe we dit samen gaan oppakken. Het is voor mij duidelijk dat wij dit niet alleen doen, want goede ventilatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.' In de overige scholen van STEV is de ventilatie al wel op orde. ◀

Bram Heetkamp laat de app zien die hij ontwikkelde en die nu in de appstore van Apple staat.

Bram Heetkamp uit 4 vwo bouwt al vanaf de basisschool websites en apps. Met hulp van YouTube en Google leerde hij zichzelf programmeren. In 2020 won hij de TOP-prijs voor een spel-app waarmee je in een groep challenges kunt uitvoeren. Hij ontving 1500 euro, waarmee hij hulp inhuurde om de app te voltooien. En met succes: de app Moro staat inmiddels in de App Store van Apple.

Met de TOP-prijs wil De Waerdenborch talentvolle leerlingen zoals Bram aanmoedigen om zich verder te ontwikkelen. 'Fundament voor talent is een van onze kernwaarden,' vertelt Arjan Hakkert. Hij is directeur vmbo en juryvoorzitter van de TOP-prijs. 'Talent is heel divers: ontwikkelingswerk, paardrijden, parachutespringen - we hebben het allemaal voorbij zien komen. En dat talent zit overal: in de brugklas en de zesde klas; op het vmbo en op het vwo.'

Eigen ontwikkeling

Leerlingen kunnen zichzelf voordragen voor de TOP-prijs. Ze leveren een plan in bij de jury waarin ze beschrijven wat ze willen doen en wat ze daarvoor nodig hebben. De jury bestaat uit leerkrachten en eerdere prijswinnaars. Zij beoordelen de plannen op presentatie, originaliteit en bijdrage aan de eigen ontwikkeling.

Aan de prijs is een geldbedrag van maximaal 2500 euro verbonden. De winnaars kunnen het geld naar eigen inzicht besteden. 'Het is wel de bedoeling dat ze het investeren in hun eigen ontwikkeling. Dus niet dat ze het uitgeven aan camera's of andere apparatuur, maar aan bijvoorbeeld training of coaching. Daar letten we op.'

TOP-prijs stimuleert talent

Openbare scholengemeenschap De Waerdenborch in Holten en Goor reikt jaarlijks de Talent Ondersteunings Prijs (TOP) uit. Daarmee krijgt aanstormend talent binnen de school een financieel steuntje in de rug. 'We worden zo verrast door wat leerlingen kunnen, niet normaal.'

TEKST: LUKAS SPEE

Gewaardeerde traditie

De TOP-prijs is een gewaardeerde traditie op De Waerdenborch. Hakkert: 'We reiken de prijs nu 25 jaar uit. Toen onze oud-collega Joop Wittermans overleed, stelde zijn familie via een stichting geld beschikbaar voor een talentenprijs op De Waerdenborch. Zo ontstond de jaarlijkse Joop Wittermansprijs. Na een paar jaar raakte het geld op. Maar iedereen - leerkrachten, leerlingen en ouders - was zo enthousiast over het initiatief dat we ermee door wilden gaan.' Voortaan werd één euro van de ouderbijdrage voor de prijs gereserveerd, die werd omgedoopt tot de Waerdenborch TOP, de Talent Ondersteunings Prijs.

De prijs wordt betaald uit de ouderbijdrage

Ambassadeurs

Winnaars van de TOP-prijs worden ambassadeurs van De Waerdenborch. Hun verhalen worden opgepikt door de pers en geïnteresseerde bedrijven. Ze komen ook na hun eindexamen geregeld terug op De Waerdenborch om leerlingen met hun verhaal te inspireren. En ook op andere manieren komt hun talent de school ten goede. 'We zijn nu met Bram aan het kijken hoe we zijn spel-app op school kunnen gebruiken.' ◀

Geadopteerd monument doet kinderen wat

De achtstegroepers van openbare basisschool De Egelantier in Soest zijn ook dit jaar erg onder de indruk van de herdenking bij een oorlogsmonument in Soesterberg. Dat monument is door de school geadopteerd om nooit te vergeten wat er in de Tweede Wereldoorlog in deze regio is gebeurd.

TEKST EN BEELD: SANNE VAN DER MOST

Op 19 november 1942 zijn 33 burgers in de bossen van Soesterberg door de Duitsers omgebracht. De slachtoffers kwamen op voor vrijheid en verdraagzaamheid. 'Helden zijn het', zegt Bekircar (12). 'Natuurlijk wisten we wel wat over Tweede Wereldoorlog, maar deze verhalen over een plek zo dichtbij kende ik nog niet.' Inmiddels weet hij er alles over. 'Dat ze door de Duitsers zijn doodgeschoten omdat ze zich verzetten en stiekem spioneerden.' Tijdens de herdenking van dit jaar lazen Bekircar en zijn klasgenoten alle namen van de slachtoffers voor. Wie wilde, mocht ook een gedicht voordragen. 'Dat was best spannend', vertelt hij. 'Maar we hadden vooraf in de klas heel goed geoefend.'

Voor je eigen mening uitkomen

Nederland telt ruim 3.900 oorlogsmonumenten. In het kader van het project *Adopteer een monument* hebben zo'n 1.400 scholen er een onder hun hoede. Door het adopteren van een oorlogsmonument in de buurt en het jaarlijks organiseren van een herdenking, raken leerlingen betrokken bij de geschiedenis. Ook in de klas is er dan aandacht voor de Tweede Wereldoorlog. 'Ik praat met mijn leerlingen over waarden als vrijheid, democratie en voor je eigen mening uitkomen', vertelt Anneke Janssen, leerkracht van groep 8 van De Egelantier. 'Dan vertel ik niet alleen hoe het toen misging, maar ook dat je vandaag de dag in sommige landen nog steeds niet kunt zeggen wat je denkt.'

Nooit opgeven

Jyan (11) kan daarover meepraten. Ze vluchtte met haar familie uit Syrië. 'Zo'n herdenking heeft voor mij extra veel betekenis. Ik weet wat het is om in oorlog te leven. Die mensen die in Soesterberg omkwamen, gaven hun leven voor onze vrijheid. Daar kunnen we ontzettend veel

Adopteer een monument is een project van het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Meer weten? Ga naar www.primaonderwijs.nl/adoptereenmonument

De leerlingen van De Egelantier in Soest leggen kransen bij 'hun' monument in Soesterberg.

'Van dit project leren ze ontzettend veel'

van leren. Bijvoorbeeld dat je nooit moet opgeven en moet blijven strijden voor wat jij belangrijk vindt.'

Helaas even anders

Janssen is supertrots op haar klas. 'Van dit project leren ze ontzettend veel.' Ook op het gebied van herdenken. 'Waarom doen we dat? Welk gedrag hoort daarbij en hoe kun je er zelf een bijdrage aan leveren?' Normaal zijn de leerlingen ook altijd verantwoordelijk voor het opvangen van de genodigden, het aannemen van de jassen, het uitdelen van informatieboekjes en het aanbieden van koffie en thee. Door corona ging dat dit jaar helaas even anders. 'Maar ik ben al lang blij dat het toch door kon gaan', aldus Janssen. ◀

Voordeel & gemak

VEEL
LEDEN
KORTING!

Een **professionele blik** op uw communicatie

VOS/ABB en de communicatiespecialisten van Sjoege Onderwijscommunicatie hebben de handen ineengeslagen voor een exclusief aanbod voor openbare scholen in het primair onderwijs: de 360-graden-communicatiescan.

Het adviesteam van Sjoege duikt in één dag in de communicatiepraktijk van uw school. De specialisten kijken met een professionele blik naar het communicatiebeleid en de organisatie van de communicatie binnen uw school. Hoe is dit opgezet en hoe consistent maakt u uw beloften waar? Bijvoorbeeld als het gaat om de kernwaarden van openbaar onderwijs: gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting. Aan het einde van de dag presenteert Sjoege concrete tips en handreikingen die u de volgende dag al kunt toepassen. Met deze praktische, handzame en werkbare adviezen versterkt u direct de communicatiekracht van uw school en team.

Als lid van VOS/ABB ontvangt u 150 euro korting op de normale prijs van 1395 euro. Leden betalen dus 1245

euro (exclusief btw en kilometervergoeding van 28 cent/km). Meer weten over de 360-graden-communicatiescan? Kijk op vosabb.nl/communicatiescan of scan de QR-code.

Aansluitend op de communicatiescan kunnen de identiteitsadviseurs van VOS/ABB met u aan de slag om de kernwaarden van uw school steviger neer te zetten en uit te dragen. Binnen het lidmaatschap ontvangt u hier vier dagdelen gratis begeleiding bij.

Neem hiervoor contact op met Tamar Kopmels via tkopmels@vosabb.nl.

Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen: **doe de check!**

Op 1 juli treedt de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) in werking. Dit heeft gevolgen voor bestuurders en intern toezichthouders in het primair en voortgezet onderwijs. Onze Onderwijsjuristen kunnen checken of uw statuten aansluiten op de nieuwe wet.

De WBTR is bedoeld om het bestuur van stichtingen en verenigingen te verbeteren. De nieuwe wet bepaalt onder meer het volgende:

- Bestuurder stelt belang van stichting/vereniging voorop;
- Bestuurder met tegenstrijdig belang mag geen besluit nemen;
- Bestuurder krijgt te maken met uitgebreidere aansprakelijkheid.

De wet kent ook een uitbreiding van de ontslagmogelijkheden voor bestuurders van stichtingen. Dit kon al bij financieel wanbeheer of handelen in strijd met

de wet en/of statuten. Met de WBTR is ontslag ook mogelijk bij taakverwaarlozing, andere gewichtige redenen of ingrijpende wijziging van omstandigheden. Verder is nieuw dat de rechter niet meer kan overgaan tot herstel van de arbeidsovereenkomst van een ontslagen stichtingsbestuurder.

Statuten checken

De Onderwijsjuristen van VOS/ABB kunnen checken of de statuten van uw organisatie aansluiten op de WBTR. Ook kunt u bij hen terecht met al uw

vragen over de nieuwe wet en andere juridische zaken via: 0348-405250 van 08.30 tot 12.30 uur of onderwijsjuristen@vosabb.nl.

Meer informatie over de WBTR staat in een factsheet die de PO-raad en VO-raad hebben gemaakt in samenwerking met AKD Benelux Lawyers. Scan hiervoor de QR-code.

Met EBS *snell* besparen op energie

Als lid van VOS/ABB kunt u via het collectief Energie Voor Scholen tegen speciaal tarief een EBS-systeem aanschaffen. Daarmee krijgt u gedetailleerde informatie over uw energieverbruik, wat snel flinke besparingen kan opleveren.

EBS staat voor Energieregistratie- en BewakingsSysteem. Boven een bepaald stroom- en gasverbruik per jaar zijn scholen verplicht hun energieverbruik te registreren en te optimaliseren via zo'n EBS. Hellemans Consultancy, het inkoopadviesbureau dat al sinds 2003 energie inkoopt voor scholen, heeft nu voor het inkoopcollectief zo'n systeem ontwikkeld. Hiermee kunt u het energieverbruik van uw schoolgebouwen op eenvoudige wijze analyseren. U kunt dan bijvoorbeeld een splitsing maken tussen verbruik op schooldagen en feestdagen en tijdens vakanties. Ziet u dat het verbruik op schooldagen en feestdagen gelijk is, dan kunt u iets aan de instellingen veranderen. U monitort het verbruik met één druk op de knop.

Ervaring

In Zeeland heeft het schoolbestuur Albero, met 24 basisscholen op de Bevelanden, al ervaring met het gebruik van een EBS. Beleidsmedewerker Erik Otte vertelt desgevraagd:

'Al 30 procent bespaard op energiekosten'

'Dankzij het EBS hebben wij binnen vijf jaar al 30 procent op de energiekosten bespaard. Dat komt door het meten en analyseren van de data via het EBS, waarna je weet waar je actie kunt ondernemen. Met laaghangend fruit is al makkelijk winst te behalen. Denk aan ledverlichting, deurdrangers, zonnepanelen en andere instellingen van de centrale verwarming. Maar wat ook werkt, is bewustwording creëren bij leerlingen. Dat laatste is een leuke educatieve bijkomstigheid. Door de kostenbesparing kunnen we dat geld nu aan ons onderwijs uitgeven!'

Erik Otte van Albero: 'Makkelijk winst te behalen met laaghangend fruit'

VOORDEELACTIE EBS

Als VOS/ABB-lid kunt u nu voordelig het EBS aanschaffen dat wij in samenwerking met met het collectief Energie Voor Scholen mogelijk maken. U betaalt slechts 65,- euro per locatie per jaar.

Ga voor meer informatie naar www.vosabb.nl > Ledenvoordeel > Inkoop Centrum Onderwijs > Energie

Hoe zit het

Veelgestelde vragen

De Onderwijsjuristen van VOS/ABB beantwoorden hier veelgestelde vragen van bestuur en management van scholen.

1

Foto's publiceren

Mogen foto's van leerlingen en personeelsleden op de website van de school worden gepubliceerd?

Een school mag niet zomaar foto's van leerlingen op internet plaatsen. Dit mag alleen als de ouders van de leerling hiervoor uitdrukkelijk (schriftelijk) toestemming hebben verleend. Als de leerling 16 jaar of ouder is, mag hij of zij zelf toestemming geven. Hetzelfde geldt voor personeelsleden.

Het is verstandig om bij de aanmelding van leerlingen aan de ouders te vragen schriftelijk te verklaren of er wel of geen bezwaar bestaat tegen het maken van foto's en video-opnamen, bijvoorbeeld van klassenfeestjes, en het plaatsen daarvan op internet. Bij personeelsleden kan dit bij indiensttreding worden gevraagd.

Het schoolbestuur moet kunnen bewijzen dat er geldige toestemming is verkregen. Leerlingen, hun ouders of personeelsleden hebben het recht hun toestemming later weer in te trekken. Vanaf dat moment is publicatie van foto's of video's op internet waar ze op te zien zijn, niet meer toegestaan.

2

Verplichtingen bij re-integratie

Wat kan een werkgever doen als een medewerker niet meewerkt aan de re-integratie?

Een werknemer is verplicht de controlevoorschriften na te leven. Dit betekent onder andere dat hij bereikbaar moet zijn en op afspraken bij de bedrijfsarts moet komen. Daarnaast is de werknemer verplicht mee te werken aan een plan van aanpak en verplicht om mee te werken aan het verrichten van passende arbeid. Als de werknemer deze verplichtingen niet nakomt, dan kan het loon worden gestaakt. De grondslag hiervoor ligt in artikel 15 van de ZAPO/ZAVO. Het advies is wel de werknemer schriftelijk te waarschuwen alvorens het loon wordt gestaakt.

3

Verlof bij huwelijk

Indien een werknemer trouwt op een niet-werkdag, heeft hij dan recht op kort buitengewoon verlof?

In de cao is bepaald dat een werknemer in geval van een huwelijk aanspraak heeft op twee dagen verlof, waarbij het huwelijk op een van deze dagen dient te vallen. Verder volgt uit de cao dat slechts aanspraak bestaat op verlof voor zover het huwelijk samenvalt met een werkdag van de werknemer. De twee dagen verlof moeten aaneengesloten opgenomen worden. Dit betekent dat als een werknemer bijvoorbeeld altijd op maandag, dinsdag en woensdag werkt en op een maandag gaat trouwen, hij op deze maandag en de dinsdag verlof kan krijgen. Werkt iemand alleen op donderdagen en hij trouwt op een maandag, dan heeft hij geen recht op kort buitengewoon verlof.

v o s) a b b

Onderwijsjuristen van VOS/ABB

De Onderwijsjuristen van VOS/ABB geven dagelijks advies en informatie aan leden. Mail uw vraag naar onderwijsjuristen@vosabb.nl of bel op de ochtenden van werkdagen naar 0348-405250. Leden kunnen ook kijken op www.vosabb.nl > onderwijsjuristen > veelgestelde vragen.

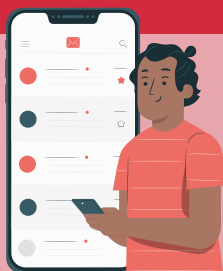
nu precies?

Uitspraken uitgelicht

Enkele opvallende gerechtelijke uitspraken, uitgelicht door de Onderwijsjuristen.

Gescheiden ouder en communicatie-app

Een gescheiden ouder zonder gezag heeft geen recht op toegang tot de communicatietool van de school. Dit blijkt uit een recente uitspraak van de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs.

In deze zaak ging het om de vraag of een gescheiden ouder zonder gezag toegang zou moeten krijgen tot de communicatie-app van de school. De klacht kwam van een gescheiden vader die voor aanvang van het schooljaar aan de school verzocht hem toegang te verlenen tot de applicatie Parro, een communicatietool voor de school en ouders. De school antwoordde dat de vader geen toegang kreeg tot de communicatieapp, maar dat hij wel via e-mail of telefoon op de hoogte zou worden gehouden van de vorderingen van zijn kind en haar sociaal-emotionele ontwikkeling. Ook gaf de school aan dat de vader zal worden uitgenodigd voor rapport- en voortgangsgesprekken. De vader was echter van mening dat juist de foto's en berichtjes in Parro hem veel infor-

matie zouden geven over het welzijn van zijn dochter in de klas en dat die informatie voor hem belangrijk is.

De Klachtencommissie wijst op een uitspraak van het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 23 mei 2019 (ECLI:NL:GHARL:2019:4472), waaruit volgt dat foto's niet worden aangemerkt als informatie over belangrijke feiten en omstandigheden van een kind of diens verzorging en opvoeding. Parro is juist bedoeld voor uitwisseling van alledaagse zaken en foto's. Omdat het recht op informatie zich op grond van artikel 1:377c BW niet zo ver uitstrekt, heeft de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs geoordeeld dat vader geen recht heeft op toegang tot Parro.

Verwijdering, een vergaande maatregel

De Geschillencommissie passend onderwijs benadrukt in verwijderingsprocedures dat een verwijdering, zeker in een examenjaar, een vergaande maatregel is die niet lichtvaardig genomen mag worden.

In een recente zaak werd dit wederom benadrukt. In deze zaak ging het om de vraag of de school een leerling mocht verwijderen die softdrugs verhandeld zou hebben. De school heeft de beslissing tot verwijdering gebaseerd op de verklaringen van vier medeleerlingen. Zij vertelden dat de leerling op school wiet verkocht had en medeleerlingen had geïntimideerd.

De Geschillencommissie passend onderwijs benadrukt dat ingeval van verwijdering onomstotelijk moet vaststaan dat de feiten waarop de maatregel is gebaseerd inderdaad zijn begaan

door degene die verwijderd wordt. Dat was hier volgens de commissie niet het geval. De leerling heeft stellig ontkend dat hij op school softdrugs heeft verhandeld. Het bevoegd gezag heeft van de verklaringen van de vier leerlingen geen afschrift overlegd aan de leerling en zijn ouders, waardoor de leerling niet de mogelijkheid heeft gehad zich inhoudelijk te verweren. Hierdoor heeft het bevoegd gezag niet voldaan aan het beginsel van hoor en wederhoor. Dat het bestuur zich alleen baseerde op de verklaringen van andere leerlingen, is niet voldoende.

Nieuw in de boekenkast

Een selectie uit recent verschenen boeken en andere publicaties, die relevant zijn voor het onderwijs.

Communiceren is docentenwerk

Contact maken, leidinggeven en luisteren in het onderwijs

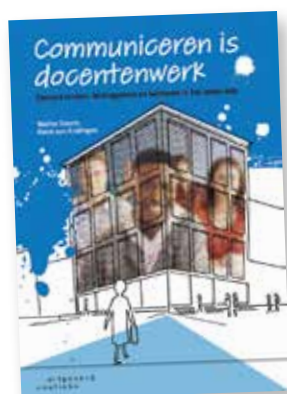
Auteurs: Walter Geerts & René van Kralingen |

Uitgever: Coutinho, 2021 | **ISBN:** 9789046907702 |

Aantal pagina's: 224 | **Prijs:** 27,95 euro

Dit boek helpt (beginnende) docenten in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs om effectief te communiceren met leerlingen, ouders en collega's.

Elk hoofdstuk schetst een herkenbare situatie als vertrekpunt, waarna er theorie en oefeningen aan worden gekoppeld. Een code in het boek geeft toegang tot online studiemateriaal met lessuggesties en powerpointpresentaties, opdrachtkaarten en communicatietips voor online onderwijs.

Leren anders organiseren

De praktijk van scholen die het jaarklassensysteem loslaten

Auteurs: Jeroen Imants, Marius Berendse en Ineke van Sijl |

Uitgever: Bazalt, 2020 | **ISBN:** 9789461182890 |

Aantal pagina's: 188 | **Prijs:** 44 euro

Een school zonder klassen, hoe ziet dat eruit? Hoe werkt het als leraren geen eigen groep hebben? Hoe doen ze het en vooral waarom? Op dit soort vragen geeft dit boek antwoord.

Het gaat ook over het beter benutten van de talenten van onderwijspersoneel en een antwoord op het lerarentekort. De auteurs beschrijven inzichten en ervaringen uit de praktijk en bieden ook een wetenschappelijk kader.

Omgaan met ADHD op school

Evidence based methoden voor leerkrachten

Auteur: Russell Barkley | **Uitgever:** SWP, 2020 |

ISBN: 9789088508257 | **Aantal pagina's:** 144 | **Prijs:** 21 euro

Een boek met strategieën voor een doeltreffende aanpak van ADHD in de klas, zowel voor kinderen als jongeren.

De schrijver is een Amerikaanse professor in de psychiatrie en internationaal expert op het gebied van ADHD,

maar ook leerkracht. Hij biedt in dit boek zoveel bewezen methoden en handige tips, dat de docent kan kiezen wat het beste bij hem en bij zijn leerling past. Er zijn downloads bij voor registratie en goed-gedrag-kaarten voor een beloningssysteem.

Tussen thuis en school

Handboek contextuele leerlingbegeleiding

Auteurs: Ard Nieuwenbroek, Piet Gieles en Wim van Mulligen |

Uitgever: Acco, herziene uitgave 2021 | **ISBN:** 9789492398406 |

Aantal pagina's: 170 | **Prijs:** 29,95 euro

De uitgever noemt dit hét basishandboek voor contextuele leerlingbegeleiding, dat na 20 jaar grondig is herzien omdat intussen het onderwijs sterk is veranderd.

De auteurs laten zien hoe belangrijk de onderlinge relatie tussen ouders en kind is. Als die relatie uit balans is, kan dat op school tot uiting komen in ongewoon gedrag en zwakke leerprestaties. Bij ernstigere problemen, zoals concentratiegebrek, faalangst of agressief en depressief gedrag, is er 'tussen thuis en school' vaak iets aan de hand.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

In 2017 heeft naar schatting 3 procent van de kinderen tussen 0 en 18 jaar te maken gehad met een vorm van kindermishandeling.¹ Dat betreft tussen de 90.000 en 127.000 kinderen. Verwacht wordt dat deze aantallen door de schoolsluitingen vanwege de coronacrisis nog zijn gestegen. Alle redenen om stil te staan bij doel en werking van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

In 2013 is deze meldcode verplicht gesteld voor een aantal sectoren, waaronder het onderwijs. Vanaf dat moment is in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de Expertisecentra opgenomen dat het bevoegd gezag van een school moet beschikken over een meldcode voor het personeel.²

Vijf stappen

Aanleiding voor de invoering van de meldcode was dat er niet alleen duidelijk werd hoe vaak er sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling, maar ook dat professionals onzeker waren over de te zetten stappen bij de signalering hiervan. In de meldcode wordt beschreven hoe professionals moeten handelen bij de signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling, en worden zij ondersteund bij het effectief signaleren van deze vormen van geweld.

In de meldcode, die bij elke school moet zijn ingevoerd, moeten minimaal de volgende 5 stappen zijn opgenomen³:

1. Signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling in kaart brengen
2. Overleggen met een collega en eventueel Veilig Thuis raadplegen
3. Gesprek met ouders
4. Weging van het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling door middel van een afwegingskader
5. Nemen van twee beslissingen: a. Is melden noodzakelijk? b. Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk?

De stappen 4 en 5 zijn per 1 januari 2019 aangepast. Het afwegingskader bij stap 4 is toegevoegd. Dit moet de professional in staat stellen om het risico op en de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling af te wegen. In elke sector kan een eigen invulling gegeven worden aan dat afwegingskader, passend bij de kennis van de professionals en de situaties waar zij mee te maken hebben.

Zelf hulp bieden

Bij stap 5 moeten er twee besluiten worden genomen en kunnen, anders dan vóór 2019, professionals ook zelf hulp bieden als er een melding is gedaan bij Veilig Thuis.

Nu de meldcode al enige jaren verplicht is binnen het onderwijs zijn er inmiddels verschillende handreikingen te vinden die kunnen helpen een nadere invulling te geven aan de meldcode en het afwegingskader.⁴ Bij scholen kan de behoefte bestaan om de meldcode en het afwegingskader aan te scherpen. Dat kan de onzekerheid bij professionals met betrekking tot de signalering van dit geweld en de al dan niet te nemen stappen verder wegnemen.

MR. JOSÉ VAN SNEK
VOS/ABB ONDERWIJSJURISTEN

1) www.veiligthuis.nl

2) Artikel 4b Wet op het primair onderwijs, artikel 3a Wet op het voortgezet onderwijs en artikel 5 Wet op de Expertisecentra.

3) Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

4) Bijvoorbeeld het 'Handelingskader kindermishandeling en huiselijk geweld voor het onderwijs'.

Op zoek naar talent? Geef je onderwijsvacatures het juiste podium

Personeel werven via VOS/ABB is een schot in de roos! U publiceert uw vacature tegen scherpe tarieven op www.vosabb.nl en in onze wekelijkse e-mailnieuwsbrieven. Meer weten? U leest er alles over op www.vosabb.nl/vacatures.

Ook kunt u als lid van VOS/ABB honderden euro's besparen bij plaatsing van uw vacature in landelijke en regionale kranten.

- Gemiddeld 25% besparing op de reguliere tarieven
- Automatisch doorplaatsen op banensites
- Ondersteuning bij vormgeving en doelgroepgerichte teksten
- Aanvullende wervingsoplossingen mogelijk t.b.v. social media en online

Benieuwd naar de mogelijkheden? Hiervoor neemt u contact op met onze partner Godding & co: 013-5186158 / info@godding-co.nl

BREDASEWEG 86 5038 NH TILBURG | WWW.GODDING-CO.NL | RAYMOND GODDING: 06-24995025

Raymond Godding helpt organisaties om vanuit hun essentie te vertellen en verbinden. Verhaalkracht is de basis voor • verbeteren van samenwerking en afstemming • uitdragen van identiteit • versterken lerende cultuur - begeleiden van verandertrajecten - versterken van werkgeverschap en merkreputatie.

v o s) a b b

GODDING & CO